

3 Aruba

Sociale tarieven voor invoer plastic-vervangers

9 Wereld

Meer dan 100 'gele hesjes' vast in Parijs

10 Economie

'Tesla produceert duizend Model 3's per dag'

12 Sport

James leidt LA Lakers langs Mavericks

Otmar Oduber (POR):

'We hebben elkaar leren vertrouwen'

ORANJESTAD — Een jaar nadat het kabinet Wever-Croes werd geïnstalleerd, spreekt de Amigoe met de partijleiders. Het derde en voorlaatste interview in de serie is met POR-leider Otmar Oduber.

door onze verslaggever
Arïen Rasmijn

Het verhaal van POR binnen het kabinet Wever-Croes kan niet worden verteld zonder stil te staan bij wat eraan vooraf ging. Oduber had vóór 2017 zeven verkiezingen meegemaakt met AVP. Hij was de tweede stemmentrekker van de partij en de grootste fondsenwerver. Eind 2016 ontstond er echter een breuk tussen hem en zijn collegaministers. "Ik ging met een negental punten naar de gouverneur en ik moet zeggen dat de gevolgen van een aantal van de punten tot de dag van vandaag nog voelbaar zijn. Zoals het contract dat we hebben afgesloten voor de raffinaderij, de afgifte van terreinen die op gegeven moment een handel was geworden en de openbare financiën waarbij de schuld uit de hand liep." Oduber zegt dat de vorige regering, waarin hij minister van Toerisme was, op een gegeven moment de focus was kwijtgeraakt die ze in de eerste vier tot vijf jaar wel degelijk hadden. Het leidde tot een openlijke ruzie, waardoor Oduber uiteindelijk de AVP verliet en minder dan een jaar de tijd had om te beslissen of hij verder wilde in de politiek en zo ja, op welke manier.

Oprichting POR

Samen met onder meer Andin Bikker - toen nog leider van PDR - en onafhankelijk Statenlid Marisol Lopez-Tromp besloot Oduber om Pueblo Orguyoso y Respeta (POR) op te richten. De naam was een directe reactie op hoe hij vond dat de voormalige regering door politieke beslissingen respect had verkwanseld.

Binnen tien maanden

POR had amper tien maanden voor de boeg om campagne te

voeren voor de verkiezingen. "Het was heel erg moeilijk", vertelt Oduber nu aan de Amigoe. "Acht jaar in de Staten en zeven jaar als minister, met ook nog eens heel veel onenigheid in de laatste twee jaar, dat had sporen op me achtergelaten. Ik moest voor mezelf beslissen of ik ook echt door wilde gaan. Dan komt het feit dat POR een combinatie is van mijzelf, Bikker en Lopez-Tromp en om dat zover te krijgen, daar waren heel veel gesprekken voor nodig. Als je daarna uiteindelijk besluit om een nieuwe partij op te richten, tussen die twee grote machten die Aruba decennia lang heeft gekend, dan blijft het een moeilijke weg."

Principes

"Het vinden van geschikte kandidaten voor de kieslijst is voor elke partij lastig. Maar wij hadden een hoge drempel voor principes en integriteit, juist omdat ik in de afgelopen jaren en zeker ook tijdens de laatste campagne hierom werd aangevallen. Het was ook moeilijk om partij sponsors te krijgen die niet uit waren op gunsten na de verkiezingen. We hebben als nieuwe partij zo goed

als alles verkocht, van vlaggen tot T-shirts. Het is misschien niet zo zichtbaar, maar het is wel belangrijk, ook voor de toekomst, want we weten allemaal wat er met Paul Croes en nu Gerrit Schotte is gebeurd." Werken in een kleinere partij was voor Oduber ook een uitdaging, vergeleken met het relatieve gemak van werken binnen een grotere partijorganisatie zoals AVP. "De kennis die je hebt, neem je natuurlijk mee. Maar het blijft lastig. Wij hebben bijvoorbeeld pas kort voor het indienen van de kieslijsten een partijprogramma kunnen presenteren."

Twee zetels

POR haalde tijdens de verkiezingen in 2017 twee zetels. "We hadden gemikt op drie zetels. Ik moet zeggen dat aan het eind een hele harde campagne tegen ons werd gevoerd, door zowel AVP als MEP en RED. Maar uiteindelijk zijn we als partij tevreden met wat we hebben bereikt in zo'n korte tijd en onder die omstandigheden." Oduber zelf ging flink achteruit in voorkeursstemmen. "Natuurlijk had ik meer verwacht, maar ik ben er trots op dat ik niet een politicus ben die afhankelijk is van het imago van een ander om te kunnen groeien."

Vervolg op pagina 3

Minister Otmar Oduber (POR).

Cannabis-conferentie 'Remedi' trekt volle zaal

ORANJESTAD — RED-leider Ricardo Croes gaf vanmorgen voor een goedgevulde zaal in Renaissance Convention Center een vurige toespraak tegen stigmatisering van cannabis. Hij was één van de sprekers van de conferentie 'Remedi', gericht op het legaliseren van cannabis voor mediceel gebruik. Verschillende sprekers kregen het woord, onder wie voormalig openbare aanklager David Nissman van de US Virgin Islands, de Colombiaanse politicus Piedad Córdoba Ruiz, wetenschapper Sue Sisley en cannabis-ondernemer Robert Lee. Amigoe is bij de conferentie en zal er maandag over publiceren.

Brandweer nog uren bezig in Son en Breugel

SON EN BREUGEL — De brandweer verwacht in Son en Breugel nog uren bezig te zijn met het blussen van de brand bij een bedrijf op het industrieterrein Science Park, ten noorden van Eindhoven.

Volgens een woordvoerder heeft de brandweer het vuur onder controle, maar het is onduidelijk of het veilig genoeg is om het pand te betreden. Het kost daarom meer tijd om de brandhaarden in het pand te bestrijden. De brand brak vanochtend

vroeg uit bij Prodrive Technologies, dat elektronica, mechanica en software ontwikkelt. Er waren op dat moment geen mensen in het pand aanwezig.

Bij de brand is veel rook vrijgekomen. Omwonenden hebben het advies gekre-

gen uit de rook te blijven, ramen en deuren gesloten te houden en ventilatie uit te zetten. Via een NL Alert zijn ze twee keer gewaarschuwd en doorverwezen naar de website van de ge-

meente voor meer informatie. De brandweer heeft metingen uitgevoerd waaruit blijkt dat er geen bijzondere gevaarlijke stoffen zijn vrijgekomen.

Bestuur 50PLUS blijft, onrust onder leden ook

DRIEBERGEN — Met het vertrek van drie morrende bestuursleden is de rust bij 50PLUS nog niet weergekeerd. Ook tijdens de tweede ledenvergadering in drie dagen regende het harde verwijten over en weer. Maar het lukte dissidenten in de ouderenpartij niet de overgebleven bestuurders ook weg te sturen.

Verscheidene moties tegen het partijbestuur onder leiding van voorzitter Geert

Dales haalden het niet. Veel van de kritiek kwam uit de koker van de drie bestuursleden die donderdagavond, tijdens een extra ledenvergadering waarbij hun ontslag op de agenda stond, uiteindelijk de eer aan zichzelf hielden. Aan Dales nu de taak om de partij definitief in rustiger vaarwater te brengen. Hij heeft het mandaat van de leden om bijvoorbeeld de manier waarop de partij baantjes verdeelt, te stroomlijnen en te professionaliseren.

Anchorage opgeschud door aardbeving

ANCHORAGE — De grootste stad van Alaska, Anchorage, is getroffen door een aardbeving. Die had een kracht van 7. Eerder was nog sprake van 6,7 maar het Amerikaanse seismologische instituut USGS heeft de kracht naar boven bijgesteld. Het epicentrum lag 12 kilometer ten noorden van Anchorage, op grote diepte. Intussen zijn verschillende zware naschokken gevoeld.

Het luchtvaartverkeer van en naar Anchorage is stil komen te liggen omdat de verkeersstoren op de luchthaven is ontruimd. Ook is er grote schade aan wegen, bruggen, huizen en gebouwen. De politie heeft de

handen vol en roept de inwoners van de stad op vooral niet de weg op te gaan, een veilige schuilplaats te zoeken en gas- en waterkranen dicht te draaien. Op veel plaatsen is de stroom uitgevallen. Er zijn geen berichten over slachtoffers.

De autoriteiten gaven uit voorzorg een tsunamiwaarschuwing uit voor de kustgebieden rond Cook Inlet, de zeearm waar de stad aan ligt. Die waarschuwing is inmiddels ingetrokken.

President Donald Trump is op de hoogte gesteld van de aardbeving en houdt oog op de schade, heeft zijn woordvoester laten weten. Trump is op de G20-top in Buenos Aires.

Doden en gewonden bij vliegtuigcrash São Paulo

SÃO PAULO — In een woonwijk in de Braziliaanse stad São Paulo is gisteren een vliegtuigje neergestort. Hierbij zijn ten minste twee mensen omgekomen en twaalf mensen gewond geraakt.

Kort na het opstijgen van het kleine vliegveld Campo do Marte stortte de Cessna 210N door onbekende oorzaken neer op een gebouw van twee verdiepingen. Een lokale televisiezender toonde beelden waarop uitgebrande restanten van het toestel te zien zijn die tegen de gevel zijn gedrukt.

Het is onbekend hoeveel slachtoffers aan boord van het toestel waren en hoeveel er op de grond zijn gevallen. Een Cessna 210N biedt in principe plaats aan vijf passagiers en een piloot.

De vloer van de bibliotheek van Anchorage ligt bezaaid met boeken na de aardbeving.

ÑAPA

deze week:

Een dagje schildpadden monitoren

Dichten: een combinatie van hart en hoofd

Stilstaan bij Wereld Aidsdag

Het gerecht:

stelt **Silvio Senovio MADURO**, geboren op 3 januari 1962 in Aruba, onder curatele, benoemt over de onder curatele gestelde tot curatrice zijn zus, **Jorgina Maria MADURO**, geboren op 16 augustus 1956 in Aruba en wonende in Aruba.

ARUBA'S # ONE
VLOOIENMARKT
ROCOCO PLAZA rd 4A
ZONDAG 2 DECEMBER
Start 9 am BIG SALE
Antiqueshops&OUTLET
Open Mon-Saturday
and Fleamarketday 9-1
Call for info : Ph. 741-5640
Wholesaler BubblePlastic

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken
ASCA
ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een
persoonlijk karakter
Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

FPNC
Fundacion Pa Nos Comunidad

TASTE OF BELGIUM
RESTAURANT
is looking for a
ALLROUND
LINE COOK
Male/Female
-
Min. 2 years of relevant
experience
-
Flexible working hours
-
Passion for the job
Join our team now! Apply at
menno@tasteofbelgium.aw

Turtug Aruba
(sporen van) een
zeeschildpad gezien?
Bel **TURTLE HOTLINE :**
592 93 93

"What about...
The beach
today,
nice- clean-
and pure **white**
sand..."
Aruba is Beautiful!
...And Clean...
Support:
Fundacion
Aruba Limpi
583-8383

MINISTERIO DI DESAROYO TERRITORIAL,
INFRASTRUCTURA Y MEDIO AMBIENTE
GOBIERNO DI ARUBA
Ta invita comunidad en general pa un
session informativo pa locual ta trata
"Desaroyo Teritorial"
ROP – Ruimtelijk Ontwikkelingsplan
Fecha: December 4, 2018 **Fecha: December 5, 2018**
Orario: 7pm – 9pm **Orario: 7pm – 9pm**
Lugar: MFA St.Cruz **Lugar: MFA Paradera**
rsvp: roraima.arends@gobierno.aw
Gabinete Wever-Croes

Departamento pa Asuntonan Economico, Comercio y Industria Prijnsnan Maximo			
Conforme regulacion ministerial a keda stipula prijsnan maximo di bentapa e siguiente productonan, entrante 1 december 2018			
Articulo/Marca	Contenido	Prijs maximo di benta na e detallista (Afl)	Prijs maximo di benta na e consumidor (Afl)
b.Koffie: INDUBAN GOURMET -roasted ground coffee sachets	Gelezen: 16/1 lbs.	156,21	11,84
SANTO DOMINGO -roasted ground coffee sachets	Gelezen: 20/0.5 lbs.	84,57	5,13
-roasted ground coffee cans	16/1 lbs.	132,72	10,06
-decaff roast ground coffee cans	12/10 oz.	80,10	8,10
	12/10 oz.	105,12	10,62
c.Babyvoeding: HEINZ -st apple	Gelezen: 24/113 gr.	30,39	1,54
-st pear	24/113 gr.	30,39	1,54
-st peach	24/113 gr.	30,39	1,54
-st banana	24/113 gr.	30,39	1,54
-st fruit cocktail	24/113 gr.	30,39	1,54
-st mixed fruit	24/113 gr.	30,39	1,54
-st tropical fruits	24/113 gr.	30,39	1,54
-st fruit dessert	24/113 gr.	30,39	1,54
-st guava	24/113 gr.	30,39	1,54
-st mango	24/113 gr.	30,39	1,54
-col pera flex	24/113 gr.	29,27	1,48
-col melocoton flex	24/113 gr.	29,27	1,48
-col banano flex	24/113 gr.	29,27	1,48
-col frutas mixtas	24/113 gr.	29,27	1,48
-col pera crecedita	24/170 gr.	36,78	1,86
-apple toddlers	24/170 gr.	36,78	1,86
-pear toddlers	24/170 gr.	36,78	1,86
-fruits dessert toddlers	24/170 gr.	36,78	1,86
-tropical fruits toddlers	24/170 gr.	36,78	1,86
d.Boter: ELLE & VIRE -packet salted butter 60% fat	Gelezen: 40/200 gr.	138,19	4,19
-spread unsalted butter	12/250 gr.	72,72	7,36
-spread salted butter	12/250 gr.	72,72	7,36
-spread unsalted butter 41% fat	12/250 gr.	56,67	5,73
-soft & extra light unsalted 75%	12/250 gr.	41,36	4,18
e.Margarine: SANE -diet	Gelezen: 24/500 gr.	82,69	4,18
f.Eetbare olie: ORKIDE -refined corn oil	Gelezen: 20/750 mls. 20/1 ltr. 6/2 ltr. 6/3 ltr. 4/5 ltr.	58,46 75,13 45,24 67,57 77,31	3,54 4,56 9,14 13,66 23,44

Nota: Pa eventual kehonan, fabor tuma contacto telefonico na 5212423.
Proximo publicacion lo tuma lugar dia 15 di december 2018 Peticion pa aumento di prijs
mester wordo entrega prome cu 8 di december 2018 pa por wordo procesa.

UNWRAP
Christmas
SHOP, PLAY, WIN & DRIVE
YOU CAN WIN THE FOLLOWING PRIZES!
Lincoln MKC 2018
Travel Voucher worth \$3000 | Weekend Stay at Renaissance Aruba
L.G. Smith's Steak and Chop House Dinner for 2 | Aquarius Dinner for 2
Swedish Massage at Okeanos Spa | Hot Look Gift Certificate worth \$125
4 x Carnival Bingo Tickets | 4 x Renaissance Mall Gift Certificate worth \$100
WIND CREEK CRYSTAL CASINO
RENAISSANCE MALL

FCCA
Fundacion Cas Pa Comunidad Arubano
Stichting Fundacion Cas pa Comunidad Arubano, is een stichting die ten doel heeft in het belang van de
volkshuisvesting en wijkvoorzieningen werkzaam te zijn in Aruba. Hoofdactiviteiten zijn:
Kredietverstrekking voor bouw en koop van eigen woning; Verhuur van sociale huurwoningen en overige
panden; Projectontwikkeling, directievoering en toezicht van woningbouwprojecten; Onderhoud en
renovatie van woningen; Bewonersbegeleiding en wijkbeheer, Verzekeringsbemiddeling voor eigen
klanten en Makelaardij.
Wij zijn op zoek naar een full time:
Manager Projectontwikkeling Directievoering en Toezicht
Als Manager Projectontwikkeling Directievoering en Toezicht bent U verantwoordelijk voor het doelmatig
organiseren en leiden van de activiteiten van de afdeling, zodat de voorbereiding en de uitvoer van FCCA
woningbouwprojecten goed en conform planning verlopen. De functie ressorteert onder de Hoofd
Bouwtechniek. Innovatie staat bij het uitoefenen van deze functie centraal.
Uw werkzaamheden als manager bestaan onder andere uit:
- Het assisteren en ondersteunen van de Hoofd Bouwtechniek bij het opstellen van het beleid;
- Als waarnemer van Hoofd Bouwtechniek, het coördineren en uitvoeren van alle activiteiten van de
afdelingen Bouwbegeleiding, Begroting en Taxatie en Onderhoud en Renovatie.
- Het opstellen van het afdelingsbudget;
- Het analyseren en adviseren over nieuwe en duurzame bouwsystemen aan de Hoofd Bouwtechniek en de
Directie;
- Periodiek schriftelijk rapporteren over de bouwprojecten en verbeteringsvoorstellen doen;
- Het opstellen van bouwovereenkomsten en het uitvoeren van complexe constructieberekeningen;
- Het uitvoeren van kostencalculatie, het vaststellen van prijzen ten aanzien van bouwprojecten en het
maken van projectramingen;
- Het onderhouden van contacten met overheidsinstanties, de nutsbedrijven, aannemers,
projectontwikkelaars, architecten en adviseurs met betrekking tot de voorbereiding, uitvoering en
afsluiting van projecten;
Functie-eisen:
- Een afgeronde HBO –opleiding Bouwkunde aangevuld met project bouwmanagement;
- Minimaal 5 jaar relevante werkervaring in een leidinggevende functie;
- Heeft kennis van energiezuinige- en duurzame bouwsystemen;
- Is in staat om constructieberekeningen uit te voeren en beschikt over goede kennis van UAR en UAV;
- Goede vaardigheden in AutoCAD tekensoftware, MS Project, PowerPoint en Excel;
- Beschikt over uitstekende leidinggevende, planning, organisatorische- en rapportagevaardigheden;
- Goede communicatieve vaardigheden in woord en schrift in het Nederlands, Papiaments en Engels;
- Is creatief en innovatief.
Wij bieden:
Een uitdagende functie in een succesvolle bedrijfsomgeving. Daarnaast een arbeidscontract conform de
Arubaanse Wet en een salariering met goede arbeidsvoorwaarden conform de FCCA
rechtspositieregeling.
Interesse in deze vacature?
Stuur je motivatiebrief en curriculum vitae uiterlijk 15 januari 2019 naar mail@fcca.com t.a.v. mevrouw
Veronie Vingal, Hoofd Human Resources. Voor meer informatie over de functie kun je bellen naar Jose
Paula Hoofd Bouwtechniek op telefoonnummer 5223222.

Sociale tarieven voor invoer plastic-vervangers

ORANJESTAD — Milieu-minister Otmar Oduber (POR) komt volgend jaar met een sociaal tarief voor de invoer van plastic-vervangers. Dit sociaal tarief heeft als doel om de hogere kosten, die het verbannen van 'single use plastics' per 1 januari 2019 met zich meebrengt, te drukken voor het bedrijfsleven en ook voor het publiek.

Zoals eerder aangekondigd, geldt vanaf 1 januari een verbod op de invoer van plastic producten voor eenmalig gebruik, alsook een verbod op dergelijke lokaal geproduceerde producten. In de overgangsperiode worden hier nog geen boetes voor opgelegd, zodat reeds bestelde producten eerst opgemaakt kunnen worden. Vanaf 1 januari 2020 gaat de overheid wel sancties opleggen. Dan moet de wet ook door de Staten bekrachtigd zijn.

2 of 3 procent

De regering is zich ervan bewust dat de kosten voor alternatieve producten die plastic zouden moeten vervangen, hoger zijn, legt Oduber uit. Daarom heeft de ministerraad ervoor gekozen om de invoer van plastic vervangers in de categorie van 2 of 3 procent te plaatsen. Op deze manier wil de regering de bevolking belonen omdat Aruba samen met andere landen op het gebied van duurzaamheid de goede kant opgaat. Door de invoerrechten voor ondernemers in een lagere categorie te plaatsen, wil de regering hen ontlasten van de hogere kosten die verbonden zijn aan alternatieve producten. Het gevolg

is ook dat de bevolking niet meer zal hoeven te betalen, dan als zij gebruik maken van wegwerp plastic, aldus de minister.

Plastic tassen

De introductie van het verbod op het gebruik van plastic voor eenmalig gebruik zoals piepschuim (polystyrene) bakken voor afhaalmaaltijden, plastic bestek, bекers en rietjes, moet hand in hand gaan met de introductie van deze speciale fiscale tariefschijven voor de alternatieven hiervan. Vorig jaar maart nam het parlement een motie van de AVP aan, waardoor piepschuim etensbakken, borden en бекers per 1 januari 2019 verboden moeten worden. De wettelijke ban op plastic tassen ging eerder in, per 1 januari 2017.

Knops hecht belang aan gewicht geschillenregeling

Foto: Nadine Salas

Raymond Knops, toen hij in juli op Aruba was. Archiefphoto.

DEN HAAG — De Nederlandse regering heeft het voorstel voor een geschillenregeling aangepast om het oordeel over geschillen zwaarder te laten wegen dan oorspronkelijk was bedoeld. Dat blijkt uit de reactie van staatssecretaris Raymond Knops (CDA) van Koninkrijksrelaties op suggesties van de Afdeling Advisering van de Raad van State van het Koninkrijk over de geschillenregeling.

De Raad van State publiceerde zijn advies over de Rijkswet Koninkrijksgeschillen gisteren, een week na het besluit van de Rijkswet Raad van State om het voorstel naar de Tweede Kamer te sturen. De gevolmachtigde ministers van Aruba, Curaçao en St. Maarten stemden tegen. Het advies van de Raad van State had betrekking op het voorstel van de vorige Nederlandse regering waarin sprake was van een geschillenregeling voor juridische én politiek-bestuurlijke geschillen. De Raad van State vond dat een verstandige keuze, omdat veel geschillen zowel juridische als politieke elementen hebben. “Dat is met name het geval bij de beantwoording van de vraag of ingrijpen door de Koninkrijksregering (...) noodzakelijk is. Wat in de gegeven situatie noodzakelijk en proportioneel is, zal (...) niet los kunnen worden gezien van een politiek-bestuurlijke weging van de omstandigheden in het concrete geval”, aldus de Raad van State. De huidige Nederlandse regering legt dat advies en keuzes van de vorige regering naast zich neer. “Naar aanleiding

van dit advies (is) na het aantreden van een nieuw kabinet in Nederland in 2017 door de regering echter de afweging gemaakt dat het wenselijk is het voorstel van rijkswet te wijzigen in een zuiver juridische geschillenregeling”, aldus Knops. De staatssecretaris legt uit dat er een afweging is gemaakt tussen enerzijds een zwaarwegend oordeel over juridische geschillen en anderzijds een niet bindend advies over juridische én politieke geschillen. De keuze viel op de eerste optie, zodat de geschillenregeling meer gewicht en draagvlak heeft. Een regeling voor juridische geschillen is bovendien in lijn met de wens van de Caribische landen, aldus Knops. De staatssecretaris erkent dat er nog steeds geen sprake is van een volledig bindend oordeel, maar dat is volgens hem ook niet mogelijk. Er is nog steeds een raakvlak met bestuurlijke en politieke beslissingen. De basis is onenigheid over besluiten door de Rijkswet Raad van State die niet kunnen worden opgelost met de huidige mogelijkheden, zoals het zogeheten voortgezet overleg tussen vertegenwoordigers van de Caribische landen en enkele Nederlandse ministers. Een belangrijk advies dat Knops wel overnam van de Raad van State is een bepaling dat de regeling over vijf jaar wordt geëvalueerd. “Met het oog op het draagvlak voor de geschillenregeling ben ik met de Afdeling van mening dat dit een wenselijke toevoeging is”, aldus Knops.

In het kort

Schone schijn

In de Macubaristraat kwam bewoner B. dinsdagavond thuis en constateerde dat de schuifdeur openstond. Ze was eerder op de dag van huis gegaan en vlak daarna was haar schoonmaker ook vertrokken en had het huis op slot gedaan. B. zag dat er binnen in huis iemand had gerommeld, maar ze zag niet direct of er iets was gestolen. B. liet de politie komen en zei tegen de agenten dat, als er iets was gestolen, ze naar het bureau zou gaan om aangifte te doen.

Drankdieven

Een fles Cointreau, Hennessey black, Dewars, Old Parr en Hypnotic, dat was de buit van dieven die dinsdag in de Flamboyantstraat inbraken. De bewoner T. was die dag 's middags van huis gegaan en kwam zes uur later weer thuis. Hij zag dat de shutters van het keukenraam weg waren, zo zijn de daders binnengekomen. T. miste ook een gouden horloge ter waarde van 3000 florin, een goede armband ter waarde van 850 florin en andere gouden sieraden. Ook een koffer met belangrijke documenten was weg. De patrouille informeerde de recherche.

Accufietje

In Shiribana is een man donderdagavond laat op he terdaad betrapt, terwijl hij probeerde de accu van een motorvoertuig te stelen. De politie werd gewaarschuwd en kwam ter plaatse. Daar werden de agenten aangesproken door een man C. die verklaarde dat hij daar woont. Hij had gezien hoe een verdachte man dicht bij zijn auto stond. C. sprak de man aan, die vervolgens boos werd en stenen naar de bewoner gooid. Toen C. daar iets van zei, liep de man weg, zonder dat hij de accu had kunnen meenemen.

‘We hebben elkaar leren vertrouwen’

Vervolg van pagina 1

Coalitie vormen

AVP kondigde vóór de verkiezingen al aan niet te willen samenwerken met POR en na de verkiezingen werd een mogelijke coalitie tussen AVP en MEP vrij snel afgeketst. Toen kwam de opdracht van de gouverneur om te proberen om een brede coalitie te vormen tussen MEP, POR en RED. Het probleem was echter dat een lange geschiedenis van diepe vijandigheid moest worden overbrugd tussen MEP en hun voormalige aartsvijand Otmar Oduber. Het begon met informele gesprekken tussen Oduber en partijleider Evelyn Wever-Croes (MEP).

Zware gesprekken

“Het waren meerdere en hele moeilijke, zware gesprekken. De onderwerpen waren heftig, maar de kou moest uit de lucht. We hadden beiden door, dat dit voor ons niet de eerste keus was, maar ook dat we allebei een verantwoordelijkheid hadden.” Oduber werd onder een MEP-regering vervolgd voor malversaties in Fondo Desarroyo San Nicolas en in de jaren daarna had MEP meerdere keren aangifte gedaan tegen Oduber, onder meer vanwege vermeende malversaties bij Aruba Tourism Authority (ATA) en Hard Rock hotel. Maar er was ook het zogeheten ‘strawberrygate’, waarbij Oduber zaken zou hebben gedaan met de crimineel Johannes Span Ospino. Tijdens de laatste campagne had de MEP-fractie documenten naar het OM gebracht. “Alles werd meerdere malen door justitie afgewezen, tot aan het hof toe. Er is geen enkele andere politicus die zo vaak is onderzocht. Ik moet blijkbaar een stigma dragen, omdat ik één van de ministers ben die het meest actief is. Waar andere ministers tien maanden voor

nodig hebben, krijg ik in drie maanden gedaan.” Juist het feit dat alle onderzoeken die tegen hem waren gestart en uiteindelijk van tafel werden geveegd, hebben er toe geleid dat er in de gesprekken met Wever-Croes gaandeweg meer schot kwam. “Alle aanwijzingen kregen hun onderzoek en op alles kwam een antwoord.”

Doorbraak

De doorbraak kwam uiteindelijk toen de vraag werd gesteld: “Gaaf regeren over wat van jou wordt gezegd? Of gaat regeren over het welzijn van je volk? Als je elkaar kan vinden in een gemeenschappelijke visie waar je dit land ziet over vier jaar, met name op gebied van openbare financiën en veiligheid. Die twee onderwerpen waren voor ons allebei meteen het belangrijkste. Vanaf dat moment besloten wij om samen met RED een vormingsproces te beginnen. De samenwerking was niet gebaseerd op vertrouwen, maar op een gemeenschappelijk doel. Maar vandaag kan ik zeggen dat we in één jaar elkaar hebben leren vertrouwen. En dat komt omdat we elkaar op alle discussiepunten keer op keer weer weten te vinden.”

Sleutel

Net als RED kreeg POR in de onderhandelingen voor de portefeuilles niet alles wat de partij wilde. Biker kreeg zijn gewenste portefeuille van Justitie, maar de wens van Oduber om weer aan de slag te gaan als minister van Toerisme werd niet vervuld. “De verdeling was op basis van hoe dit kabinet zijn doelen kon bereiken. Toen op een gegeven moment de grote vraag naar woningen ter sprake kwam en hoe infrastructuur anders kon worden aangepakt, werden we enthousiast en accepteerden wij de portefeuilles met open armen.” Het idee dat één partij de

sleutel zou hebben binnen de coalitie, wijst Oduber van de hand. “Het sleutelprincipe is maar een filosofie. Als je het van die kant bekijkt, hebben hier twee partijen een sleutel, namelijk MEP en POR. Maar op geen enkel moment hebben we in die termen gedacht. In een coalitie gaat het om een meerderheid, niet om wie de sleutel heeft.” Oduber zegt dat het contact met RED-leider Ricardo Croes voornamelijk in de coalitiebesprekingen plaatsvindt, maar dat de samenwerking tussen de premier en hem intensief is. “Er gaat geen dag voorbij of we hebben contact. Of het nou over mijn portefeuilles gaat of over volksgezondheid, de LAft, veiligheid of wat voor onderwerp dan ook.”

Hands-on

Oduber noemt Wever-Croes een ‘hands-on’-premier, in tegenstelling tot haar voorganger Mike Eman. “Zij durft dingen aan te pakken.” Het constante overleg zorgt er volgens Oduber voor dat al ruim voordat een conflict mogelijk is, dingen al worden afgestemd binnen de ministerraad. Diezelfde eenheid is er echter niet met de fracties in het parlement. “Anders zou het een stempelparlement zijn en dat is ook niet de bedoeling. Vandaag ook dat over kwesties, zoals bijvoorbeeld ook de radar en DPS daar en in het openbaar wordt gedebatteerd.” Waar er mogelijk een conflict is, wordt overlegd, zoals eerder dit jaar ook gebeurde bij Serlimar. “Dat was geen persoonlijk conflict, maar een verschil van mening over hoe de situatie moest worden aangepakt. Binnen de ministerraad was er geen conflict. Sterker nog, alle ministers stonden achter mij. Het parlement had echter twijfels, met name over het budgetrecht. Dat hebben we opgelost door het debat in de Staten aan te gaan, om zo

ook alle twijfels weg te nemen.”

DIP

Oduber's grootste koppijndossier van het afgelopen jaar, naast Serlimar, was Directie Infrastructuur en Planning (DIP). “Daar was, toen wij aantraden, zoveel mis. De vorige regering heeft het moedwillig leeggehaald, zodat ze daar meer vrij spel in konden hebben en het heeft lang geduurd voordat het weer onder controle kon worden gebracht. Inmiddels zijn we zover dat we volgende week een nieuwe vaste directeur kunnen aankondigen. Het plan is om voor eind volgend jaar van DIP een nv te maken, wat ook gaat gebeuren met het kadaster. Het doel is om het te depolitiseren.”

Millennials

POR is zich aan het bewijzen, zegt Oduber, waar het gaat om de gedane belofte van een nieuwe manier van regeren. Hij zegt dat de combinatie van Milieu en Infrastructuur binnen een ministerie niet makkelijk is, maar dat het daarentegen wel zorgt voor genoeg checks and balances. “Ik durf te zeggen dat we binnen een jaar meer hebben gedaan op het gebied van milieubescherming dan wat in de afgelopen twintig tot dertig jaar is gedaan, en dat gaat niet veranderen. We gaan door op die weg.” Oduber zegt dat zijn partij voor de komende verkiezingen grote veranderingen zal kennen waar het om de kieslijst gaat. “Dat is ook logisch als je kijkt naar de individuele resultaten van de afgelopen verkiezingen.” POR wil zich met name gaan richten op het aanspreken van millennials. “Tijdens de vorige verkiezingen hadden veel partijen het over millennials, maar nu kun je zien welke partijen ook daadwerkelijk opkomen voor hun belangen. Bescherming van het milieu is bijvoorbeeld een heel belangrijk onderwerp voor hun.”

In het Belang
Van het
Jeugdwelzijnswerk

ATHA
FUNDACION TRANSFORMACION Y ARUBA

Caya Appeldam 2, Dakota, Aruba
Tel: (297) 5823773 ·
Fax: (297) 5834290
E-mail: atha@setarnet.aw
Website: www.athaaruba.org

F A V I

**Fundacion
Arubano di
Esnan
Visualmente
Incapacita**

Primavera 233, Aruba
Tel. (297) 582-5222/
582-5051,
fax (297) 582-0306
e-mail:
favi@setarnet.aw
website:
http://www.favi.org

CLUB DI MOVIMIENTO
PRESENTS
BEFORE OUR TIME

1968 1975 1982 1990 1991 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020

December 1st – 7:30 pm
December 2nd – 4:00 pm

CAS DI CULTURA **TICKET AFL 36,00**

Tickets available at the Theater, Botica Santa Anna, CDM and Students

UIT BEELD – IN BEELD

Indruk.

Eén foto zegt meer dan duizend woorden. Het kan intrigeren, emotioneren en choqueren of voor eeuwig op je netvlies worden gebrand. De *Amigoe* zoekt wekelijks de meest indrukwekkende en mooie foto's uit die de krant om redactionele redenen net niet hebben gehaald.

Inhalen

Een leerling van Scol Preparatorio Cayena wacht geduldig op haar fiets tot haar vrienden haar weer hebben ingehaald. Ze deed al fietsend mee aan de Neon Walk/Run van de kleuterschool afgelopen zondag. De school had vooraf aan de deelnemers, jong en oud, gevraagd om in neonkleuren te komen. Zo werden er veel leerlingen gespot met lange kousen in neon kleuren van de regenboog.

Indruk

Premier Evelyn Wever-Croes sprak de leden van Kiwanis en Rode Kruis donderdag toe tijdens de

Inhalen.

Oh, kom er eens kijken.

Op sleeptouw.

liet afweten. Gelukkig was de Kustwacht er snel bij en kwamen ze alsnog veilig terug aan de kant.

JOIN OUR AWARD - WINNING TEAM

Ranked among top 10 Hotels in the World by TripAdvisor
Featured in top 10 Hotels in the Caribbean by Travel + Leisure

EXCELLENT BENEFITS:

Competitive Salaries, Pension Plan, Health-Disability-Life Insurances, Dental & Vision Insurance, Savings Plan, Loan Availability, Shift Meal, General Bonus.

WELLNESS EXPERIENCE SUPERVISOR

- Strong leader to create and execute world class wellness experience
- Outgoing personality with excellent interpersonal & sales skills
- Passion and interest in health and holistic wellness
- Nutritional expertise preferred
- Experience in hospitality, wellness or service related industry
- Self starter with great organizational skills
- Excellent compensation according to experience

F&B Manager

- Exemplify the highest standards of honesty and integrity.
- Highly confident in your abilities and detail-oriented.
- A team player and excellent communication skills.
- Have a love and passion for the hospitality industry.
- Lead the team by example and know when and how to support the staff
- Ready to take on ownership of the complete front of the house operations
- Fluent in English; German is a plus
- Minimum of 5 years experience in F&B Management in a 5 star hotel environment

FRONT DESK SUPERVISOR

- Previous experience is an asset
- Excellent leadership and team management skills
- Fluent in English with excellent written and verbal communication
- Strong guest service orientation and training skills preferred
- Degree or diploma (preferred in hospitality and/or Tourism Management)

HOTEL CONCIERGE / FRONT DESK AGENT

- Preferably with experience in customer service
- Proficiency in English; Italian and/or German is a plus
- Excellent communication skills
- Polite and confident with a great deal of patience
- Ability in multitasking and time-management
- Aptitude in resolving issues with a customer-focused orientation
- High school diploma; degree in hotel management or relevant field will be a plus

HR Director & PR

- Lead employee development and training initiatives, to ensure maximum performance in accordance to hotel standards and staff engagement
- Maintain and update HR procedures & stay updated on labor laws and ensure company compliance
- Liaison with accounting on payroll, and other issues
- Interest in community involvement projects & sustainability
- Social Media Marketing
- Organize and host press/journalist visits
- Maintain overview of tech stack, optimize use of current platforms and consider new software and or procedures and oversee implementation with the IT team
- Minimum 5 years leadership experience

Please send your resume by Email: jobs@bucuti.com or Fax: 582-5272 or Call: 583-1100 ext 136 for appointment. Before applying, please register at DPL

herdenkingsceremonie van de overleden broers Ris-handroh en Roshandrick, op het plein tegenover supermarkt Macro. Kiwanis en het Rode Kruis zijn onlangs een campagne gestart, 'No Sconde Mas', zodat het taboe rond kindermishandeling doorbroken kan worden. De leden van Kiwanis en het Rode kruis waren namelijk erg onder de indruk van de emoties tijdens de herdenkingsceremonie.

Oh, kom er eens kijken! Sinterklaas is in het land. Hij liet Amerigo een dag op

stal, vorige week zaterdag, toen hij de Paranda di Bo-chincha van het Rode Kruis bezocht. De meerrijdende cli-enten vonden het allemaal geweldig en de Sint besloot, samen met enkele zwarte pieten, zelfs om mee te rijden. Lekker hoog in een trailer had hij een goed uitzicht 'cruzando brug'.

Op sleeptouw

Het zit niet altijd mee wanneer je een leuke dag op zee wil hebben. Dat onder-vond de bemanning van dit kleine bootje toen hun motor het afgelopen zondag

AMIGOE

Meer dan alléén een krant!

Sluit een abonnement bij Amigoe en maak kans om fantastische prijzen te winnen!

Nieuwe abonnees maken kans op o.a. een weekend-stay bij The Mill Resort tot een jaar gratis abonnement van Amigoe!

Ben je al abonnee?

Breng een nieuwe abonnee mee en maak kans op een gratis dagje Wellness!

Ook overal de Amigoe lezen?
Kijk dan snel op www.amigoe.com

ABONNEER
NU!
582-4333

Oranje nummerbord begin 2019 verkrijgbaar

Betalen motorrijtuigenbelasting 2019 begint maandag

De Belastingdienst in Camacuri. Archiefphoto.

ORANJESTAD — De Belastingdienst accepteert vanaf maandag 3 december betalingen voor de motorrijtuigenbelasting van 2019. De kosten zijn gelijk aan die van vorig jaar. De controlesticker vervalt, want de overheid voert het systeem van de kentekenplaat opnieuw in. Volgend jaar is de kleur oranje/wit.

De motorrijtuigenbelasting van 2019 kan in één keer (heel jaar) of in twee keer (twee keer een half jaar) worden betaald, voor cliënten die een kentekenplaat in de categorieën A, TX, DT, B, O, MFA of V hebben. Motorrijders moeten in één keer betalen en weggebruikers met een gepersonaliseerde plaat moeten dat ook. Voor iedereen geldt dat de eerste helft van 2019 ui-

terlijk op 31 januari moet zijn betaald, maar dat kan alleen als de voorgaande jaren geheel zijn betaald.

Bank
Cliënten die hun motorrijtuigenbelasting via de bank willen overschrijven, moeten bij de overschrijving de volledige naam, persoonsnummer, het nummer van de kentekenplaat (bijvoorbeeld A-82000) en de be-

taalperiode vermelden. De kosten van een kenteken bedragen in totaal 20 florin: 12 florin voor het grote nummerbord (dit is het betaalbewijs voor de eerste helft van het jaar) en 8 florin voor het kleine nummerbord (als bewijs dat ook de tweede helft van het jaar is betaald).

Oranje platen
De nieuwe kentekenplaten - oranje achtergrond en witte opdruk - zijn nog niet beschikbaar. De Belastingdienst verwacht ze begin 2019. Zodra ze er zijn zal de Belastingdienst het publiek daarover informeren. On-

danks dat de nummerborden er nog niet zijn, raadt de Belastingdienst aan om de motorrijtuigenbelasting zo snel mogelijk te betalen, aangezien er veel weggebruikers zijn. Op 1 september waren bij de Belastingdienst 85.562 voertuigen geregistreerd.

Einde aan autosticker
Met de herinvoering van de kentekenplaten vervalt de autosticker, die op 16 december 2015 voor het eerst werd uitgereikt als vervanging van het nummerbord. Het stickersysteem had te veel nadelen, op het gebied van vervalsing.

In overleg met de minister van Financiën heeft de Belastingdienst besloten om met dit systeem te stoppen. De blauwe borden met witte opdruk, waar voertuigen nu mee rondrijden, komt uit het jaar 2015. De stickers werden vanaf 2016 uitge-deeld.

INGEZONDEN

Integriteit!

ENIGE TIJD geleden werd mij door een Amigoe-lezer gesuggereerd een opiniestuk te schrijven over 'integriteit', waarbij de lezer er dus vanuit ging dat mijn mening de juiste zou zijn. Hij is een geboren en getogen Arubaan, zoals de meeste Amigoe-lezers. Ik hoop dat ik met het onderstaande hem niet teleur zal stellen.

Wie aangenomen is voor een baan of klus, wordt geacht die naar eer en geweten uit te voeren, hoe laag of hoog in rang de functie ook moge zijn. Daar word je voor betaald. Het is fijn, als je het werk ook nog graag doet, of als het zelfs je hobby is. Maar hoofdbeginsel is, dat je betaling ontvangt als werknemer of klusser en dus een werkgever of opdrachtgever hebt die je verplichtingen oplegt waar je aan moet voldoen. Niemand verwacht dat je het alleen maar voor je lol doet.

Hoeveel parlementariërs zijn er, die beseffen dat ze werknemers zijn, die verplichtingen hebben ten aanzien van hun werkgever, degenen die hen hebben aangenomen voor hun functie tijdens de verkiezingen? Die verplichtingen zijn eenvoudig: Minimaal een achturige werkdag in een 40-urige werkweek. Wie er de kantjes afloopt of de functie misbruikt voor eigen gewin, kan erop rekenen dat hij de laan uit wordt gestuurd. Helaas in de politiek slechts eens in de vier jaar, en dan vaak nog niet, als de betrokkene goed kan lullen, waar de kiezers nog intrappen ook. Wie in het bedrijfsleven disfunctioneert kan te allen tijde rekenen op een ontslagprocedure en wie een klus slecht of te duur aflevert kan fluiten naar nieuwe opdrachten.

CBA verlengt de corruptie-enquête

ORANJESTAD — De Centrale Bank van Aruba (CBA) verlengt de periode van de enquête, die onder de bevolking wordt gehouden, naar de perceptie van corruptie. Oorspronkelijk zou de steekproef tussen 12 en 26 november worden gehouden, maar dat is nu met tien dagen verlengd tot 5 december.

Het is voor het eerst dat de Centrale Bank van Aruba een dergelijk onderzoek houdt. Via een vragenlijst worden de ervaringen en meningen ten aanzien van corruptie in de Arubaanse maatschappij in kaart gebracht. CBA hoopt in totaal duizend mensen te interviewen, één persoon per huishouden, verspreid over het gehele eiland.

De enquête bevat onder andere vragen over het niveau van corruptie, de directe ervaring met corruptie bij het gebruik van overheidsdiensten, de ervaring met het rapporteren van corruptie en de noodzaak van nieuwe anti-corruptiemaatregelen. CBA heeft een aantal enquêteurs met een vragenlijst op pad gestuurd. Deze ondervragers hebben een

speciale badge en moeten zich aan het begin van het interview identificeren. De organisatie benadrukt dat alle informatie die geïnterviewden geven, strikt vertrouwelijk wordt behandeld. De informatie zal alleen naar buiten komen in de vorm van algemeen verzamelde statistieken.

Voor vragen kan men contact opnemen met onderzoeksleider Edwina Matos-Pereira, manager Strategy & Planning van de CBA, via telefoonnummer 525-2100 of via email: e.e.matos-pereira@cbaruba.org.

Lezingen over burn-out bij de UA

ORANJESTAD — Het Center van Lifelong Learning van de Universiteit van Aruba (UA) organiseert vanaf aanstaande maandag een lezingenreeks over burn-out. Deze lezingen worden gegeven door levenscoach Sharon Burgler. De lezingen vinden plaats in de aula van de UA om 19.00 uur. De volgende lezingen in deze reeks vinden plaats in januari en februari.

Burn-out is de epidemie van de 21ste eeuw, die zich manifesteert bij mensen die zich veel te lang sterk houden. Mensen met een groot verantwoordelijkheidsgevoel, hoge werkdruk en mentaal belastende functies, zo is te lezen in het persbericht. Mensen die kans lopen op een burn-out zijn mensen die blijven doorgaan tot hun lichaam en brein niet meer kunnen meewerken. In deze lezingen laat Sharon Burgler geïnteresseerden kennis maken met het fenomeen burn-out op de werkplek en hoe burn-out kan leiden tot positieve aspecten, wanneer men zich heroriënteert op de beslissingen die gemaakt worden. "Het is heel waarschijnlijk dat de angst voor of de confrontaties met burn-out ons allemaal

een keer raakt in het leven. Hoe kunt u leiderschap tonen door werkgerelateerde burn-out (verschijnselen) tot een minimum te beperken? En in hoeverre beïnvloedt de kwalificatie vanuit de wetenschap onze attitude ten opzichte van het fenomeen burn-out?" Tijdens de lezingen wil Burgler deze vragen beantwoorden. In totaal worden vier lezingen gehouden en deze zijningedeeld op onderwerp: 3 december 'Burnout in the 21st century', 16 januari 'Burnout a gift or a threat?', 6 februari 'Burnout and leadership' en 20 februari 'Burnout, how serious are you?' De lezingen zijn gratis, inschrijven is wel gewenst. De lezingen beginnen om 19.00 uur in de aula van de UA.

Spreek

Sharon Burgler heeft als levenskrachtexpert meer dan twintig jaar ervaring als interim manager, executive coach en trainer van medisch specialisten, juristen, bankiers, economen, ingenieurs, officieren, directiegroepen en Raden van commissarissen in grote organisaties. De unieke mentale behoeften van hoogopgeleiden op de rand van of met ervaring van burn-out is waar zij zich in gespecialiseerd heeft. Burgler heeft diverse studies gedaan op het gebied van organisatiekunde, gezondheidkunde, omgangskunde, familieopstelling, bestuurskunde, logosynthese, psychologie en mediation. Burgler is auteur van de boeken 'Hoofd Hart Kokosnoten, hoge bomen vangen veel water' (2010) en 'Van Macht Naar Kracht' (2007)

Zij heeft opdrachten vervuld voor onder andere: KPN Telecom, NOS, ministerie van Defensie, Koninklijk Instituut Marine, Albert Heijn, Duyvis, Amstel Hotel, Nuon, Belastingdienst, Thomas Cook, ABN AMRO Private Banking, ING, Mees Pierson, Rabobank Nederland, Aegon, Delta Lloyd, Venture Capital, diverse gemeentes, Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en de Tweede Kamer van de Staten Generaal.

Salud!

Zorg en klimaatverandering

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek beziet hij elke zaterdag het dagelijks leven door de bril van de gezondheid. Voor reacties op deze column: henrydoes@hotmail.com.

Op 3 december begint in het Poolse Katowice de volgende grote VN-klimaatconferentie. Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties (VN) heeft aan de vooravond van de internationale samenkomst, een alarmrend rapport uitgebracht. Als de wereld zo doorgaat worden de klimaatdoelen niet gehaald. Om de temperatuurstijging van de aarde te beperken, moet de CO2-uitstoot in 2030 met 45 procent zijn verminderd en in 2050 zelfs tot nul zijn teruggebracht. Maar als we zo doorgaan, zal temperatuurstijging van de aarde in 2030 niet zijn gereduceerd, maar juist zijn toegenomen. De IPPC vindt dat de stijging niet tot 2 graden Celsius maar tot 1,5 moet worden beperkt. De inspanningen zullen verdrievoudigd moeten worden verdrievoudigd willen de doelen (2 graden Celsius) nog worden gehaald. Wil de stijging tot 1,5 graden Celsius worden beperkt, dan moeten de wereldwijde inspanningen worden verviervoudigd. Hittetolgen, bos-

branden, extreme droogte, overstromingen en andere natuurrampen herinneren ons eraan dat het niet slechts om theoretische calculaties gaat. Ook vanuit het medische en gezondheidskundige perspectief rinkelen de alarmbellen. Het prestigieuze medische tijdschrift The Lancet, zo meldt Medisch Contact, komt met het lijvige rapport Lancet Countdown: 'tracking progress on health and climate change', opgesteld door 27 academische en intergouvernementele organisaties. In detail wordt in het rapport de ontwikkeling op het gebied van gezondheid en klimaatverandering beschreven.

Primum non nocere
Artsen kennen de Hippocratische ethische gedragscode,

primum non nocere, op de eerste plaats geen schade toebrengen. Er zijn nu artsen die vinden dat die code niet slechts geldt met betrekking tot de individuele patiënt. Ook op een collectiever niveau, zoals in het geval van milieuvervuiling en klimaatverandering, zou het primum non nocere leidend moeten zijn voor de arts. Er wordt internationaal inmiddels gesproken over 'temperatuurgerelateerde morbiditeit' (ziekte). Een voorbeeld daarvan is door stijgende temperaturen een verhoogd verspreidingsgebied van ziekteverwekkende muggen en teken (bijvoorbeeld malaria, dengue, de ziekte van Lyme en het westnijl-virus). Als de klimaatdoelen zouden worden gehaald zou dat 110 tot 190 miljoen minder premature sterfgevallen opleveren. Overigens zou ook deze opwarming 496 miljoen mensen extra risico's brengen door watertekorten. Er zijn dus vele redenen voor artsen en andere gezondheidswerkers, alsook gezondheidsmanagers, om het thema van zorg en klimaatverandering te agenderen en daarin ook concrete stappen te nemen. Zo zijn er in Nederland zorginitiatieven om het verbruik van disposables, water en energie in de zorg te verminderen. Het idee van een 'groene zorg' is al geopperd. Het is al een stap als zorginstellingen en professionele organisaties stappen nemen om de bewustwording ten aanzien van klimaatverandering en zorg, te bevorderen. Een lezing bijvoorbeeld, of een symposium. Ook klimaatverandering vraagt medisch leiderschap.

Aruba Animal Shelter

Cats and Dogs awaiting Adoption

www.arubaanimalshelter.com

De redactie van de Amigoe kan ingezonden brieven redactioneel bewerken, inkorten of besluiten om niet te plaatsen. Brieven mogen maximaal 600 woorden bevatten, ze moeten voorzien zijn van naam en woonplaats (woorden in principe gepubliceerd) en adres en telefoonnummer (niet voor publicatie, maar ter verificatie). We accepteren alleen digitaal gestuurde brieven. Ons e-mail adres is: arubaredactie@amigoe.com.

HENK DE BEIJER
Aruba

Advertorial

Nathan Schwengle en Glenn Kemp winnen de 4e Bartenders Brawl

ORANJESTAD — De vierde jaarlijkse Bartenders Brawl werd afgelopen zaterdag gehouden op het Festival Plaza in het centrum van Oranjestad. Het elegante evenement presenteerde een record van negen van de beste bartenders op Aruba, die op de bezoekers indruk maakten met hun originele ambachtelijke cocktailcreaties.

Distributeurs van lokale sterke drank waren essentieel om dit evenement mogelijk te maken; het leveren van alle sterke drank en de noodzakelijke ingrediënten in deze opwindende cocktails om de aanwezigen van het evenement te laten genieten. Het culinaire team van Renaissance voedde de gasten met hartige hapjes zoals sliders, mini-kipspiesjes, Spaanse tapas en queso als toetje, terwijl lokale Dee-jay Jason voor een muzikale achtergrond van de festiviteiten zorgde.

Een panel van juryleden selecteerde dit jaar, naast de People's Choice Award, ook de Judges' Choice. Van de vijf juryleden zitten drie in de barbusiness: Ken Mata, Danny van de Linden en David Webb. Het vierde jurylid was evenementenplaner Maria Silva en het vijfde jurylid was senior grafisch ontwerper Kyrenia Jonk-

hout. Zij kwamen tot een unaniem besluit over hun favorieten.

De meeste stemmen voor het ontvangen van gasten tijdens het evenement en het winnen van de People's Choice Award gingen naar 'Cunucu Sublime', met Grey Goose Vodka gepresenteerd door Tropical Bottling. Glenn Kemp, een barman voor Blue Bar, Renaissance Marina Tower, maakte de cocktail. De Judges' Choice ging naar de 'Batch 27' van

barman Nathan Schwengle van de Apotheek Bar & Lounge, die Aruba Trading Company vertegenwoordigt. Op de tweede plek prezen juryleden ook de barman van de Lobby Bar & Restaurant, Antonio Altomonte, die Pe pia Est. vertegenwoordigde voor zijn Kentucky Passion.

Hoewel er uiteindelijk maar twee winnaars waren, leek iedereen in de menigte zijn favorieten te hebben. Het team van Renaissance Aruba Resort & Casino en

Island Temptations / whenaruba waren trots dat zij de getalenteerde barmannen op Aruba een podium konden bieden om hun creativiteit te laten zien. Miss Aruba Anouk Eman en Diego Lemasson, directeur van Food & Beverage, hielpen bij het uitreiken van de prijzen, de winnaars kregen ook een weekendverblijf in het Renaissance Aruba Resort. Een toost op alle barmannen en distributeurs die van dit evenement een dynamische avond hebben gemaakt.

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Kibrahacha	583-4908
Brandweer	911	Maria	585-8145
Politie O'stad	102	Noord	586-4606
Politie San Nicolaas	104	Oduber	582-1780
Politie St.Cruz	105	Paradera	588-6638
Politie Noord	107	San Lucas	584-5119
Tipline Politie	11141	San Nicolaas	584-8186
Ziekenhuis	527-4000	Santa Anna	586-8181
Dierenarts	585-0400	Santa Cruz	585-8028
Elmar centraal	523-7100	Seroe Preto	584-4833
Elmar storing	523-7147	Trupiaal	583-8560
WEB Aruba	525-4600		
SETAR	582-2116	— Mortuariums —	
Taxi (TAS)	587-5900	Ad Patres	584-2299
Taxi (ATT&T)	582-2010	Aurora	588-6699
Taxi (PTS)	588-0035	Olive Tree San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree Oranjestad	582-0000
Kankerbestrijding	582-0412		
Stichting SAMBA	582-0903	— Stichtingen —	
— Oranjestad —		Fundacion Anti-Droga Aruba	
Ambulance	582-1234	(FADA)	583-2999
BGD Oranjestad	527-2782	Fundacion Respetami	582-4433
Veterinaire Kliniek	582-1720	Zwanger? Fundacion	
Animal Shelter	582-1623	CIZKA	583-0331
		Fundacion Diabetico	593-0507
		Arubano	593-4928
— San Nicolaas —		Twelve Step Meeting	
Ambulance	584-5050	AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
Centro Medico	523-8833	Fundacion Amor Pa	568-4739
BGD San Nicolaas	527-2782	Prohimo	564-8849
Serlimar	584-5080	NA Acceptance Group	565-7500
		Fundacion Centro	
— Botica —		Ecologico Aruba	562-8984
4 Centro Medico	584-5794	Bureau Sostenemi Misbruik	
Aloë	584-4606	en mishandeling tegen	
Central	585-1965	minderjarigen	588-1010
Dakota	588-7364	Fundacion C.V.A. voorkomen	
Del Pueblo	582-1253	en zorg voor stroke	567-7004
Eagle	587-9011		

Het weer

ZATERDAG			
1 DECEMBER 2018			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 26 en 37 km/u.			
Max Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
30°	32°	26 km/u	25%
Zonsopgang	Zonsondergang	UV index	
06:46	18:12	10 v/d 10	

ZATERDAGAVOND			
Bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 202en 35 km/u.			
Min Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
26°	27°	22 km/u	25%
Maansopgang	Maansondergang		
01:43	14:15		

Aankomsttijden
Cruiseschepen
Zondag, 02 dec '18
Celebrity Reflection- Dept **** – 18.00
Freewinds – Dept. **** – 23.15
Maandag, 03 dec '18
AIDApreria 08.00 – 18.00
Dinsdag, 04 dec '18
Celebrity Silhouette 10.00 – 23.59
Woensdag, 05 dec '18
Mein Schiff 5 07.30 – 19.00
Freedom Of The Seas 07.00 – 23.00
Freewinds 06.00 – ****

Dienstdoende huisartsen
Weekenddienst
Huisarts nachtdienst - Oranjestad
Huisartsenpost Hospitaal 527-4580
01 dec. 2018 – Dr. Habibe
Huisarts nachtdienst - San Nicolaas
Centro Medico San Nicolaas 01 & 02 dec. 2018 - Dr. Tromp
Dienstdoende apotheken
Apotheek nachtdienst San Nicolaas
Botica San Nicolas 584-5712
Apotheek nachtdienst Oranjestad
Botica Eagle 587-9011

BVN		
20:55 Nieuwsuur	Sanne Wallis de Show	22:30 Draadstaal
21:30 Weerbericht		Anita wordt Opgenomen
22:00 Amerika/Caribiën		De Kist
22:05 NOS Studio Sport Eredivisie		maandag 3 december
22:55 NOS Studio Sport		0:00 VRT Journaal
23:30 Iedereen beroemd compilatie		0:30 De Zevende Dag
		2:30 Buitenhof
		3:25 VPRO Boeken
zondag 2 december		4:00 NOS Journaal
0:00 VRT Journaal		4:05 Podium Witterman
0:30 Genaaid		5:10 Het Sinterklaasjournaal
1:20 Typisch Bloemenbuurt		5:20 Nederland Zingt op Zondag
1:45 BinnensteBuiten		6:00 VRT Journaal
2:10 MAX Geheugentrainer		6:55 NOS Studio Sport Eredivisie
2:25 Tijd voor MAX		7:50 NOS Journaal
3:05 Weekoverzicht SpangaS		8:05 Weerbericht Europa/Afrika
4:10 Sesamstraat		8:10 Kalmtc kan u redden
4:25 W817		9:10 Sahara
4:40 W817		9:55 Nieuwsuur
4:55 Willem Wever		10:25 Weerbericht
5:20 Het Sinterklaasjournaal		Amerika/Caribiën
5:30 EenVandaag		Draadstaal
6:00 VRT Journaal		10:30 De Zevende Dag
6:35 Over eten		10:55 Anita wordt Opgenomen
7:20 Rail Away		11:40 De Kist
7:45 NOS Journaal		12:00 VRT Journaal
8:05 Weerbericht Europa/Afrika		12:30 Typisch
8:10 De TV kijker van het jaar		12:55 Blauw Bloed
8:55 Sanne Wallis de Show		13:30 Het Leven is een Jurk
9:30 Nieuwsuur		14:05 NOS Journaal
10:00 Weerbericht		14:20 Voor de vorm
Amerika/Caribiën		14:45 Fryslân DOK
NOS Studio Sport Eredivisie		15:15 Sesamstraat
NOS Studio Sport		15:30 Het Klokhuis
Iedereen beroemd compilatie		15:45 Checkpoint
11:30 VRT Journaal		16:10 NOS Jeugdjournaal
12:00 De Zevende Dag		16:20 Blokken
12:30 Buitenhof		16:45 Thuis
13:25 VPRO Boeken		17:10 Het Sinterklaasjournaal
14:00 Podium Witterman		17:20 EenVandaag
17:10 Het Sinterklaasjournaal		17:50 Dageijkse Kost
Nederland Zingt op Zondag		18:00 VRT Journaal
18:00 VRT Journaal		18:45 De Wereld Draait Door
18:55 NOS Studio Sport Eredivisie		19:35 NOS Journaal
19:50 NOS Journaal		20:00 Weerbericht Europa/Afrika
20:05 Weerbericht Europa/Afrika		20:05 Boer zoekt Vrouw
20:10 Kalmtc kan u redden		21:00 Buurman wat doet u nu?
21:10 Sahara		21:35 Nieuwsuur
21:55 Nieuwsuur		22:20 Weerbericht
22:25 Weerbericht		Amerika/Caribiën
Amerika/Caribiën		22:25 3 Op Reis
		23:00 Pauw
		Iedereen beroemd
COLOFON		
Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368		Administratie Algemeen: Rushlene Lejuez rlejuez@amigoe.com (advertentie)
Bilderdijkstraat 16 Postbus 323, Oranjestad, Aruba		Administratie: Zulaika Kelly zkelly@amigoe.com (abonnement)
Directie: Michael Voges mvoges@amigoe.com Grecia Willems gwillems@amigoe.com		Zulma Kock avisoaruba@amigoe.com (layout)
Redactie: Melissa Stamper (eind redacteur) Mirte de Rozario Nadine Salas Ariën Rasmijn arubaredactie@amigoe.com		Distributie: Zulma Kock abonnementaruba@amigoe.com
Verkoop Algemeen: Calisa Roosberg croosberg@amigoe.com Stephanie Bislip sbislip@amigoe.com		Printer: Caribbean Speed Printers NV Aruba
AOS Magazine, Social Media & Marketing Coordinator Tiziana La Torre tlatorre@amigoe.com		Klachten over bezorging? Mail naar: klachtenaruba@amigoe.com
		Kantooruren: Maandag t/m Vrijdag 8:00 am – 4:30 pm
		Bankrekeningnummers: Caribbean Mercantile Bank #20651903 Banco di Caribe # 81027801 RBC #100031723 Aruba Bank # 6000400190

Materiaal voor vervaardiging FAD-boeien uit Guadeloupe onderweg naar Curaçao

WILLEMSTAD — Het private initiatief van een fervent sportvisser ter perfectionering van 'Fish Attracting Devices' (FAD) voor de lokale wateren, een project waar ook het GMN-ministerie deel van uitmaakt, heeft een vervolg gekregen. 85 procent van het benodigde materiaal – voor de vervaardiging van 25 boeien – is op Guadeloupe ingekocht. De container wordt nu naar Curaçao verscheept en de verwachting is dat deze in december op het eiland zal arriveren.

Twee halve fiber-boeien.

Een fiber-boei op Guadeloupe waar het materiaal werd ingekocht. Deze zal onder meer worden uitgerust met verlichting.

Voor de lijnen van de boeien is een enorme hoeveelheid touw ingekocht.

In de tussentijd is de initiatiefnemer bezig om de vissersgemeenschap langs de gehele zuidkust tot aan Westpunt te mobiliseren voor de vervaardiging van de FAD's, zodat het project breed wordt gedragen en men in de toekomst behoeftzaam zal zijn bij het gebruik van de boeien. De sportvisser, die zich al jaren bezighoudt met de ontwikkeling van FAD's die geschikt zijn voor de lokale wateren, heeft recent vier dagen op Guadeloupe doorgebracht om het benodigde materiaal (waarmee in totaal een bedrag van 70.000 dollar gemoeid zal zijn) in te kopen. De initiatiefnemer maakt melding van 'bizarre dagen', waarin hij met een gehuurde vrachtwagen het eiland met hulp van 'nieuwe vrienden' heeft afgestroopt om het geschikte materiaal te verzamelen en in te kopen.

Steun

De initiatiefnemer, die lid is van de Curaçao Yacht Club en als zodanig ook steun krijgt van het bestuur bij de verwezenlijking van de plannen, kwam na jarenlange research uit op een design van een visser op Antigua, die in het verleden ook meermaals met het Waite Institute samenwerkte. Met dit design benaderde hij het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN), die hiervoor als steun een budget van 40.000 gulden vrijmaakte. Zodoende werden na een bezoek van de bewuste visser uit Antigua, de eerste twee FAD's, conform zijn design, op het eiland vervaardigd en een jaar geleden als test in het water verankerd.

Bewezen

Zo werd één FAD bij Oostpunt geplaatst en één bij Klein Curaçao. Beide FAD-boeien bewezen zich als uiterst succesvol en bleken

qua ontwerp geschikt voor de lokale wateren, waarop het private initiatief voor verdere uitbreiding levensvatbaar was. De initiatiefnemer verklaarde eerder al jarenlang in contact te staan met beroepsvissers, 'wiens leven immers niet over rozen gaat'. Ondanks het feit dat het project vanuit een privaats initiatief is ontstaan en grotendeels is bekostigd met het oog op stimulering van de sportvisserij, wordt het succes ervan juist gekoppeld aan de mate van betrokkenheid vanuit de vissersgemeenschap. In de periode voordat het materiaal aankomt, zal een nader plan worden uitgewerkt om de plaatsing van de boeien langs de kustlijn naar ratio te verdelen, opdat alle vissershavens daar profijt van zullen hebben.

Voedselketen

Vissen zwemmen in cirkelende bewegingen om de FAD-boeien, waarbij een voedselketen ontstaat van kleine naar grote vissoor-

ten, die aantrekkelijk zijn voor de commerciële visvangst. Door dit principe trekt de FAD-boei schelpdieren aan waar aasvissen op afkomen, die aantrekkingskracht hebben op de wat grotere vissen, zoals vliegende vissen, kleine tonijn en kabeljauw. Vervolgens ontstaat er een grote voedselketen, waarbij ook grotere vissoorten, zoals de mula, dradu, yellowfin tuna, barracuda en blue marlin, op de boeien afkomen die weer aantrekkelijk zijn voor de sport- en commerciële visvangst. FAD's worden een paar kilometer uit de kust geplaatst, buiten de vaarroutes om, en zijn ervoor bedoeld om voornamelijk de migrerende vissoorten aan te trekken.

De vissers zullen betrokken worden bij de vervaardiging van de FAD's – wat een arbeidsintensief proces is van tien dagen aan arbeid; per boei moeten er honderden knopen gelegd worden – waarbij de hoop is dat er vervolgens met grotere zorg

zal worden omgesprongen met het materiaal.

Scheepskettingen

De nieuwe boeien zullen met verlichting en een radar-deflector worden uitgerust waarop deze in afstemming met de desbetreffende instanties geplaatst kunnen worden en goed zichtbaar zullen zijn. De boeien worden verankerd met scheepskettingen – elke schakel heeft een gewicht van 40 kilo – die meevieren. Besloten is om ook een betonblok te plaatsen als extra verankering om de kans op het losslaan van een boei te verkleinen, als gevolg van het bezwijken van de lijn als er te veel spanning op komt te staan door bijvoorbeeld ruwe zee en stroming. Dit FAD-design behelst een lijn die vanaf het oppervlak tot ongeveer een diepte van 100 meter uitgerust is met tal van touwen, slierten en doeken, redelijk dicht op elkaar, die onder water bewegen. Hierdoor wordt er schaduw gecreëerd, waar vissen dol op zijn, en plekken waarop schelpdieretjes zich kunnen nestelen, die op hun beurt weer aasvissen aantrekken.

De initiatiefnemer benadrukt tot slot dat hij voor de vervaardiging van de boeien op hulp van de vissersgemeenschap is aangewezen. De hoop wordt uitgesproken dat het project daadwerkelijk algemeen gedragen zal worden. Ook rekent hij op medewerking vanuit de overheid ten aanzien van vrijwaring van de invoerrechten voor het reeds ingekochte materiaal.

Gebied uitbraak E. coli beperkt tot kustgebied noord en midden Californië

GMN: Let op plaats van herkomst Romeinse sla

WILLEMSTAD — Het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) meldt in een update over de E. coli-bacterie in Romeinse sla uit de Verenigde Staten, dat men op de herkomst van het product moet letten. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) heeft het gebied waar de bacterie in de groente is aangetroffen namelijk beperkt tot het kustgebied van noord en midden Californië.

"Eet de sla niet als de herkomst onbekend is", zo waarschuwt de CDC op de website nu de bron van de uitbraak onderzocht is. Dit geldt voor verpakte en onverpakte Romeinse sla en sla-melanges die deze groente bevatten. In de Verenigde Staten zal alle Romeinse sla worden gelabeld met gegevens over de locatie van de oogst. "Het kan enige tijd duren voordat deze labels beschikbaar zijn", aldus de CDC.

Uit onderzoek van de Food & Drug Administration (FDA) is gebleken dat de bacterie vanuit Monterey, San Benito, San Luis Obispo, Santa Barbara, Santa Cruz en Ventura is verspreid naar andere steden in de VS en Canada. Romeinse sla uit andere

regio's, waaronder Florida, Mexico, de oogstvelden nabij Yuma in de Amerikaanse staat Arizona, Imperial County en Riverside County in Californië kan wel worden gegeten. Dit geldt ook voor sla die gekweekt is in een broeikas. Lokale importeurs dienen navraag te doen bij hun exporteur over de herkomst van het product. Consumenten dienen zelf ook alert te zijn en de herkomst te controleren. In de periode van 8 tot 31 oktober raakten 32 mensen uit elf staten geïnfecteerd met de bacterie. Van dit aantal zijn dertien personen in het ziekenhuis opgenomen, waaronder één persoon die het hemolytisch-uremisch syndroom ontwikkelde. Dit is een type nierfalen. Er zijn geen sterfgevallen gerapporteerd. De Public

Health Agency of Canada heeft achttien zieke mensen geïdentificeerd die besmet zijn met dezelfde bacterie. Het gaat hier om mensen in twee Canadese provincies: Ontario en Quebec.

Op Curaçao werd de import en verkoop van de sla stopgezet door Van den Tweel, Esperamos en Goisco. Centrum verklaarde dat de sla van leverancier Sun Produce Cooperative niet uit het getroffen gebied komt. De afdeling Technisch Hygiënische Zorg (THZ) heeft diverse controles uitgevoerd. E. coli is een bacterie die van nature voorkomt in de darmen van dieren en mensen. Bepaalde typen kunnen voorkomen op rauw vlees, rauwe groente en rauwe melkproducten, waardoor ze een voedselinfectie veroorzaken. De klachten zijn maagdarmproblemen, waaronder misselijkheid, braken en (bloederige)diarree. Over het algemeen gaan deze klachten vanzelf over. In ernstige gevallen kan men last krijgen van nierfalen.

Pauletta (PAR) teleurgesteld

'Knops diende voorstel geschillenregeling zonder overleg in'

WILLEMSTAD — Staatssecretaris Raymond Knops heeft, zonder met de parlementen in het Koninkrijk in consult te zijn gegaan, en zonder rekening te hebben gehouden met de afspraken in het platform Interparlementair Koninkrijksoverleg (Ipko), een eigen voorstel voor de Rijkswet Geschillenregeling ingediend bij de Rijksministerraad. Dat vindt PAR-fractie leider Ana-Maria Pauletta jammer.

Communicatie is de basis voor het concept 'vier landen, één Koninkrijk', stelde ze vanochtend in een reactie tegenover de Amigoe. Volgens haar is het begrip Koninkrijksrelaties ook op dit concept gebaseerd. Volgens Pauletta was er in 2014 in het Ipko overeenstemming over de inhoud van de geschillenregeling. In 2015 diende Tweede Kamerlid Roelof van Laar een motie in om de wensen van

de vier landen in het Koninkrijk als uitgangspunt te nemen voor de geschillenregeling, en dat dit moet gebeuren door intensieve communicatie tussen de vier landen. Oud-minister Ronald Plasterk heeft de motie van Van Laar echter genegeerd en leverde een eigen voorstel voor de geschillenregeling in, zonder de andere landen te consulteren. Het PAR-Statelid stelt te moeten constateren dat

Knops diezelfde weg heeft genomen. "Zonder consult en zonder rekening te houden met de afspraken in het Ipko, heeft hij een wetsvoorstel ingediend dat hij zelf goed vond."

De Rijksministerraad is akkoord gegaan met het voorstel, dat nu naar de Tweede Kamer gaat. Curaçao heeft in ieder geval tegen de vaststelling van de Rijkswet Geschillenregeling gestemd. Volgens premier Eugene Rhuggenaath (PAR) vindt Curaçao dat het voorstel vóór de vaststelling in het Ipko en de verschillende parlementen van het Koninkrijk behandeld moet worden, om zo voldoende draagvlak te creëren.

Directeur FTAC stopt per direct

Anton van der Schans

WILLEMSTAD — De directeur van de Fair Trade Authority Curaçao (FTAC), Anton van der Schans, heeft zijn functie neergelegd. Om gezondheidsredenen heeft Van der Schans per direct zijn vertrek aangekondigd.

In een persbericht stelt het FTAC-bestuur zijn vertrek te betreuen, maar respecteert het besluit. Van der Schans was in september aangetreden als opvolger van Albert Scholten, de gedetacheerde directeur. Van der Schans is voormalig advocaat-generaal bij het Openbaar Ministerie op Curaçao. Hij is zeer ervaren in het opsporingsonderzoek. Bij zijn aantreden stelde FTAC-voorzitter Alberto 'Chos'

Romero dat Van der Schans een buitengewoon ervaren en deskundig jurist is die de Curaçaose samenleving goed kent. Zijn twaalfjarige ervaring als advocaat-generaal bij het OM maken hem bijzonder geschikt voor deze taak.

De komende periode neemt Stefan Tuinenga als plaatsvervangend directeur zijn functie waar, tot een opvolger voor de functie is aangesteld. De sollicitatieprocedure is inmiddels in gang gezet. De selectieprocedure is zwaar en wordt in de Landsverordening inzake concurrentie voorgeschreven. Onderdelen van de procedure zijn onder meer een executive assessment-onderzoek en een onafhankelijk integriteitsonderzoek.

Scherpschutters Korps Mariniers trainen op Curaçao

Foto: Dick Neelen

WILLEMSTAD — Snipers, oftewel scherpschutters, oefenen de komende drie weken opnieuw op Wacawa. Dat meldt Defensie in een persbericht.

"Het ruige natuurgebied Wacawa op Curaçao biedt snipers (scherpschutters) van het Korps Mariniers ongekende oefenmogelijkheden. Voor Nederlandse specialisten en Deense, Noorse en Amerikaanse collega's komen alle disciplines van het precisievuur langs. Van 'gewoon' met scherp op de schietbaan tot complexe observatiemissies zonder gezien te worden." Drie factoren maken Wacawa tot de ideale trainingsomgeving: het klimaat, de ruimte en de afwisselende natuur, aldus Defensie. Wacawa biedt hoogtes, kale vlaktes, rotsmassieven, mangroven, grotten, heuvelkammen en binnen- en open wate-

ren. Die afwisseling maakt het gebied ideaal voor het trainen van de schietvaardigheid, verplaatsingen en het inrichten van observatieposten. Op de schietbanen kan in nagenoeg 270 graden met scherp worden gevraagd tot afstanden van meer dan 2000 meter.

Belangrijke lessen

"De subtropische omstandigheden op het eiland benaderen die van recente missiegebieden. Het aanpassen van de wapensystemen en kijkers aan de klimatologische omstandigheden levert waardevolle data op."

Deze gegevens zijn niet een-op-een over te nemen in voor bijvoorbeeld het Midden-Oosten, maar het levert belangrijke inzichten op. Die worden gedocumenteerd zodat ook anderen ervan profiteren, aldus Defensie.

Over duurzame ontwikkeling

Prinses woont debat junior park rangers bij

KRALENDIJK — Op de laatste dag van haar werkbezoek aan Bonaire heeft prinses Beatrix een ontmoeting gehad met de junior park rangers die Stinapa helpen met het beheren en beschermen van de unieke natuur die jaarlijks zo'n 400.000 toeristen naar het eiland trekt. De prinses woonde een debat bij over de manier waarop duurzame ontwikkeling gestalte kan krijgen, waarbij voorstanders erop wezen dat Bonaire zijn bijzondere natuur ongeschonden moet overdragen aan toekomstige generaties en tegenstanders argumenteerden dat duurzaamheid niet ten koste mag gaan van de sociaal-economische ontwikkeling en armoedebestrijding.

door onze correspondent
Wim Romeijn

De consensus was dat Bonaire voor zijn groei en welvaart afhankelijk blijft van het toerisme en het dus zaak is om zuinig om te gaan met de attracties die grote aantallen bezoekers naar het eiland brengen. Wel is het zaak ervoor te zorgen dat de impact van het toerisme beperkt blijft door te streven naar het aanboren van een hoger marktsegment dat meer kan bijdragen aan de plaatselijke economie. Bonaire wil geen massatoerisme om de natuur en cultuur van het relatief kleine eiland geen verdere schade toe te brengen.

Höfi Kultural
Gisteren bracht de prinses een bezoek aan Höfi Kultural in Kralendijk, dat een ontmoetingsplaats wil zijn voor alle inwoners van Bonaire. Tijdens haar bezoek kreeg ze een dansdemonstratie te zien van oudere mensen op traditionele muziek. Een groep kinderen, getooid met maskers van

Gemaskerde kinderen begroeten de prinses.

het zogenoemde Maskerade-nieuwjaarsfeest, verraste de prinses met een presentatie. Höfi Kultural zoekt naar verbindingen tussen de generaties opdat tradities worden doorgegeven aan jongeren die er vervolgens een hedendaagse draai aan kunnen geven. Prinses Beatrix leek zich uitstekend te vermaken en nam ruimschoots de tijd om in gesprek te gaan met de mensen die in het höfi inmiddels een tweede thuis hebben gevonden.

Drukke dagen
Het bijwonen van de bijeenkomst met de junior rangers was het laatste punt op de drukke agenda van de prinses die vanavond terugreist naar Nederland. Ze arriveerde op woensdag voor een werkbezoek van vier dagen. Op donderdag nam ze deel aan een symposium van de Dutch Caribbean Nature Alliance, een samenwerkingsverband tussen natuurorganisaties van de zes Nederland-Caribische eilanden, en bezocht ze de Strea Briante-school voor speciaal onderwijs,

Beatrix neemt afscheid van gezaghebber Rijna.

waar zij uitbundig werd onthaald. Gisterochtend nam prinses Beatrix een kijkje bij het Washington Slagbaai National Park aan de noordrand van Bonaire. Het bezoek van de prinses aan Bonaire stond in het teken van duurzame ontwikkeling en natuur-

beheer. Ze kwam naar het eiland op uitnodiging van natuurstichting Stinapa en hun hoofdkantoor was ook de eerste stop waar zij parkwachters en wetenschappers ontmoette die haar uitleg gaven over hun werk. Prinses Beatrix is de beschermvrouw van Stinapa.

In gesprek met junior park rangers.

Een dansdemonstratie van ouderen bij Höfi Kultural.

Soaw onduidelijk over resultaat onderzoek

Geen uitspraken over strafrechtelijke kant inspectie HNO

WILLEMSTAD — Uit het voorlopige resultaat van het onderzoek van het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (Soaw) is gebleken dat er over het algemeen niet veel bijzonderheden zijn geconstateerd op het bouwterrein van Hospital Nobo Otrobanda (HNO). Over de strafrechtelijke kant van de controle worden momenteel geen uitspraken gedaan om het onderzoek 'niet te besmetten'.

In april en afgelopen maandag hebben er grootschalige controles op het terrein plaatsgevonden door een multidisciplinair team. Er werken momenteel 51 buitenlandse werknemers op het terrein van de in totaal 450 werklui. Van de buitenlandse werknemers komen er 32 uit Turkije, zes uit Venezuela, vier uit de Dominicaanse republiek, drie uit Colombia, vier uit Haiti, één uit Jamaica en één uit Guyana. 11 procent van de werklui is van buitenlandse afkomst en 89 procent is lo-

kaal. Over de strafrechtelijke kant van de controle worden momenteel geen uitspraken gedaan, daar het definitieve onderzoek nog niet is afgerond, zo verklaarde Norman Mattheeuw van de Inspectie. Wel benadrukte hij dat er niet veel bijzonderheden zijn geconstateerd. Het is zodoende onduidelijk wat er dan wel is geconstateerd. De controle duurde langer dan drie uur. Minister Hensley Koeiman (Soaw, MAN) benadrukte

donderdag tijdens de wettelijke persconferentie van de ministerraad dat er alleen vergunningen worden afgegeven aan buitenlandse werkkrachten als er geen lokale mensen zijn die bepaald werk kunnen verrichten. Het ministerie heeft als uitgangspunt het aantal vergunningen voor buitenlandse werku te verlagen door lokalen op te leiden door middel van cursussen. Ballast Nedom heeft het schilderwerk uitbesteed aan een Curaçaose onderaannemer. Als er toch werkgerelateerde klachten, misstanden of andere opmerkelijkheden zijn op het bouwterrein van HNO of op andere werkplekken, kan men gratis contact opnemen met Soaw via telefoonnummer 0800-0017.

Witwaszaak Troya tot 15 februari verdaagd

WILLEMSTAD — De witwas-/fraudezaak Troya is vrijdag tijdens een regiezitting tot 15 februari om 14.00 uur aangehouden.

Ravi B. (51, uit India), Jose Luis de A. (42, uit Venezuela), Luis Adolfo Z. (33, uit Venezuela), Jeanette V.O. (56, uit Chili) en Rosaura A. (55, uit Venezuela) hebben volgens het Openbaar Ministerie tussen 1 januari 2010 en 6 juli 2015 miljoe-

nen dollars witgewassen. Ook het bedrijf Crown Import & Export NV wordt voor dit laatste vervolgd. Het vijftal wordt ook verdacht van vervalsing van facturen en het gebruik daarvan, en van het illegale beheer van een geldtransactiekantoor.

Troya vloeit voort uit het Nederlandse onderzoek Cymbal, waarbij de lokale bekende familie Grynstein

van Monterrey betrokken is. Het gaat hier om een zaak waarbij een handelaar in damesondergoed miljoenen euro's heeft witgewassen via bankrekeningen bij ING NL. Het OM ziet de familie als rentmeester voor de criminele wereld van Zuid-Amerika. Eén van de klanten en leveranciers van dollars zou de voor fraude en witwassen veroordeelde loterijbaas, Robertico 'Robbie' dos Santos zijn.

Prijsvergelijker Bonaire

Van den Tweel duurder, Jia Xing goedkoper

KRALENDIJK — De prijzen van een pakket van zestig producten zijn bij supermarkt Van den Tweel in de maand november gemiddeld flink gestegen, terwijl ze bij supermarkt Jia Xing gemiddeld sterk omlaag gingen. Dit blijkt uit de prijsvergelijker die consumentenorganisaties FTpKB en Unkobon maandelijks publiceren in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken.

In de ranglijst steeg Jia Xing van de zevende naar de derde plaats. Van den Tweel zakte van plaats vier naar plaats elf. Warehouse blijft ook in november de goedkoopste supermarkt in de prijsvergelijker. Grote

prijswijzigingen zijn vaak een gevolg van uitverkochte goedkopere varianten. In de prijsvergelijker wordt gekeken naar de goedkoopste aanwezige variant van een product. Gemiddeld bleef in de vijftien winkels de prijs

van meer dan 36 producten gelijk aan die van oktober. De prijzen stegen bij gemiddeld twaalf producten en daalden bij een vergelijkbaar gemiddeld aantal producten. Soms is het niet duidelijk waarom prijzen in een supermarkt sterk wijzigen. Zo ging de prijs van Goisco wc-papier bij Warehouse in de afgelopen maand met 33 procent omhoog van 29 cent naar 39 cent per rol. Bij Van den Tweel steeg de prijs van 1lb Shur Fine kidney beans met bijna 50 procent van

1,49 naar 2,19 dollar. Het vervangen van Coca Cola uit Curaçao door Coca Cola uit Venezuela zorgde bij vier supermarkten voor een prijsdaling tussen circa 30 en 40 procent. Met de maandelijks prijsvergelijker is in één oogopslag te zien hoe de prijsverhouding tussen vijftien supermarkten op Bonaire is. In de drie duurste supermarkten liggen de prijzen gemiddeld rond de 30 procent hoger dan in de drie goedkoopste supermarkten.

Bonairecursief

Schrik

Sinds Lonneke op Bonaire woont, ontdekt zij elke dag iets nieuws. Graag zit zij in de tuin en geniet van de vriendelijke vlinders die om haar heen vliegen. Vandaag alweer een mooie dag waarbij een blauw-groene hagedis langs haar strandstoel kruipt. Ze houdt haar adem in, probeert stil te liggen en volgt deze met een dichtgeknepen oog. Haar rechterbeen hangt op de grond en haar voet is bloot. Ze draagt een spijkerbroek met brede pijpen, hier en daar is te zien dat die zijn beste tijd heeft gehad. Het reptiel verliest zij uit het oog en Lonneke geniet verder van haar rust. Haar mobiel gaat over, ze strekt automatisch haar arm uit om deze op te nemen. Ze beseft dat deze binnen op de eettafel ligt, hijst zich overeind en loopt erop af. Glimlachend neemt zij het apparaat op. De hagedis ziet zijn kans, schiet haar broekspijp uit

en verdwijnt vliegensvlug achter de tv-kast. Happend naar adem gooit zij haar toestel neer en voordat zij naar buiten kan rennen, botst zij eerst met haar voorhoofd tegen de rand van de deuropening. Met bonkend hart en bijna hysterisch rent zij naar buiten. Duizelig wankelt zij naar de burens. De buurvrouw treft haar in alle staten aan en roept haar echtgenoot die in het washok bezig is. Stotterend begint ze uit te leggen wat er aan de hand is maar ze kunnen haar niet verstaan. De buurvrouw belt de huisarts en haar man Lonneke's echtgenoot. Na tien minuten arriveert de huisarts. Lonneke is inmiddels gekalmeerd en doet haar verhaal. Haar echtgenoot stapt ook net binnen. Op haar voorhoofd is een lelijke blauwe plek te zien die zich heeft ontpopt tot een bult. De huisarts vertrekt en laat de nodige instructies achter. Daar zit ze dan, met een glas Citroensap in haar hand waar

zij af en toe slokjes van neemt. Met betraande ogen kijkt zij haar echtgenoot aan en zegt: "Of dat beest vandaag het huis uit, of ik vertrek." Gewapend met kapmes, visnet en een emmer verlaten de mannen het huis. Na een halfuurtje staan ze brullend van het lachen weer buiten. En de hagedis? Die ligt in de emmer met een brutale houding van heb ik jou daar. Lonneke kijkt, ziet dat hij nog leeft en huivert. Ze zucht, komt overeind en raakt de bult op haar voorhoofd aan. 's Avonds in bed neemt Lonneke haar schrift en raast met haar pen over het papier. Haar eerste zin begint met: hagedissen hebben verschillende kleuren... Glenda Groeneveldt

Van Malmok tot Willemstoren inspireert Bonaire tot opvallende bespiegelingen over mens, dier en landschap. Soms ontroerend, ingetogen dan wel uitbundig, vaak met een glimlach. De verwondering regeert bij deze getuigenissen over een bescheiden eiland in een zee vol zeggingskracht. Uw reactie is welkom via bonaire.cursief@gmail.com

Meer dan 100 ‘gele hesjes’ vast in Parijs

PARIJS — De Franse oproerpolitie heeft in Parijs traangas afgevuurd en een waterkanon ingezet tijdens een nieuwe betoging van zogenoemde Gilets Jaunes, demonstranten in gele hesjes. Premier Edouard Philippe meldde rond het middaguur dat zeker 107 betogers waren opgepakt. “Een aanzienlijk aantal”, vindt hij. De premier zei dat ‘individuen blij hebben gegeven van grote gewelddadigheid’ tegen de politie.

Drie agenten en zeven betogers raakten gewond, liet de politie eerder weten. De autoriteiten schatten dat ongeveer 2000 betogers op de been waren in de omgeving van de beroemde laan Champs-Élysées. Sommige demonstranten gooiden met geïmproviseerde projectielen of wierpen barricades op. “De regering luistert niet. Er kan geen revolutie plaatsvinden zonder geweld”, zei een demonstrant in een geel hesje.

Ook in andere steden waren demonstraties. In totaal waren volgens het kantoor van Philippe zo’n 36.000 betogers op de been in Frankrijk, waarvan zo’n 5500 in de hoofdstad. Dat zijn er aanzienlijk minder dan

bij de vorige twee demonstraties: twee weken terug schatten de autoriteiten het aantal demonstranten nog op 282.000, de week erna op 106.000.

Eerder op de dag verzamelden zich honderden betogers bij de Arc de Triomphe. Zij zongen het volkslied en scandeerden “Macron, neem ontslag”. Op de boog was met grote zwarte letters ‘de gele hesjes zullen overwinnen’ gekalkt.

De Champs-Élysées veranderde een week geleden nog in een slagveld toen ‘gele hesjes’ demonstreerden tegen verhoging van de brandstofprijzen, slechte leefomstandigheden en sociale ongelijkheid. De politie had

Foto:AFP

Demonstranten vernielen auto's tijdens de protesten in Parijs.

nieuwe protesten verwacht en mobiliseerde dit keer ongeveer 5000 agenten en gendarmes in Parijs, fors meer dan een week geleden. Ook op andere plekken in het

land zijn duizenden agenten op de been gebracht.

De Gilets Jaunes ontlenen hun naam aan de felgele hesjes die Fransen in hun

auto's moeten hebben. Het gaat om een spontane protestbeweging die geen echte leiders heeft. De leden organiseren zich veelal via internet en zijn vaak ontevreden

omdat ze moeite hebben de eindjes aan elkaar te knopen. De beweging heeft navolging gekregen in andere landen, waaronder Nederland.

Iran neemt nieuwe torpedojager in gebruik

TEHERAN — De Iraanse marine heeft een oorlogsbodem in gebruik genomen dat in eigen land is gebouwd. Het schip Sahand kan volgens staatsmedia maanden op zee blijven en zou beschikken over stealth-eigenschappen.

De officiële ingebruikname van de torpedojager in ha-

venstad Bandar Abbas is live vertoond op de staats-tv. Het vaartuig heeft een helikopterdek en beschikt naar verluidt over wapentuig om onder meer luchtdoelen en andere schepen te bestoken. Het gaat volgens persbureau ISNA zelfs om de meest geavanceerde torpedojager die in het Midden-Oosten wordt geprodu-

ceerd. De islamitische republiek heeft een omvangrijke eigen wapenindustrie op poten gezet vanwege de internationale strafmaatregelen tegen het land.

Die bemoeilijken de import van buitenlands wapentuig. Het land nam in 2010 voor het eerst een torpedojager van eigen makelij in gebruik. De introductie

van het nieuwe schip komt op een gevoelig moment. De spanning met de Verenigde Staten loopt op nu president Donald Trump weer omvangrijke sancties heeft ingesteld tegen Teheran. Die waren eerder vervallen vanwege de internationale deal over het nucleaire programma van Iran. Dat akkoord is door Trump in de prullenbak gegooid.

meer dan de mensen bij de krijgsmacht hebben de gevangenen zichzelf gedwongen moeten blootstellen aan chroom-6.”

Volgens de advocaat hebben ook gevangenen in Vught, Middelburg en Leeuwarden met chroom-6 moeten werken. “Ik kan mij voorstellen dat zij zich willen aansluiten.”

‘Gevangenen willen regeling om chroom-6’

TER APEL — Gevangenen die jarenlang zonder bescherming hebben gewerkt met het kankerverwekkende chroom-6 willen eenzelfde compensatieregeling als mensen die bij de krijgsmacht werkten met chroom-6-verf. Bijna honderd gedetineerden in Ter Apel hebben via hun advocaat in een brief aan de hoofddirecteur van het gevangeniswezen de Dienst Justitiële Inrichtingen en het ministerie van Justitie aanspraak op gesteld.

Uit een rapport dat eerder werd uitgebracht in op-

dracht van de gevangenis blijkt dat de gedetineerden

met hout moesten werken dat geïmpregneerd was met chroom-6.

“De gevangenen willen daarom zo’n zelfde schaderegeling die door Defensie is opgetuigd voor mensen die ziek zijn geworden”, zegt advocaat Yehudi Moskowitz naar aanleiding van een bericht in *De Telegraaf*. “Nog

Oud-president George H.W. Bush (94) overleden

WASHINGTON — De Amerikaanse oud-president George H.W. Bush is gisteren op 94-jarige leeftijd overleden. Dat heeft een woordvoerder van de familie bekendgemaakt.

De bejaarde Republikein, die in de periode 1989-1993 in het Witte Huis verbleef en de vader was van oud-president George W. Bush, kampte al langer met gezondheidsproblemen. Hij leed aan de ziekte van Parkinson en lag in het voorjaar nog in het ziekenhuis met een bloedinfectie. Dat gebeurde een dag na de begrafenis van zijn vrouw Barbara. Zij overleed op 92-jarige leeftijd. George Bush junior zei in een verklaring: “Onze lieve vader is overleden. George H.W. Bush was een man van het hoogste karakter en de beste vader die een zoon en dochter zich konden wensen.” Bush leidde de Verenigde Staten door een tumultueuze periode. Hij maakte als president het einde van de Koude Oorlog mee en de Eerste Golfoorlog. Ondanks zijn successen op het gebied van de buitenlandse politiek, slaagde hij er niet in een tweede termijn veilig te stellen. In 1993 verloor hij het Witte Huis aan de Democraat Bill Clinton.

Foto:AFP

De voormalige presidenten Bush (l) en Gorbatsjov bij een ontmoeting in 2005 in Moskou.

Clinton reageerde bedroefd op het overlijden van zijn voormalige politieke rivaal. “Ik ben bijzonder dankbaar voor iedere minuut die ik met president Bush heb doorgebracht en zal onze vriendschap altijd beschouwen als één van de grootste geschenken van mijn leven.” De democratische oud-president prijst het feit dat Bush zijn leven ten dienst stelde van zijn land. Hij deed onder meer dienst tijdens de Tweede Wereldoorlog, was ambassadeur van zijn land bij de Verenigde Naties, het hoofd van de CIA en belandde

uiteindelijk in het Witte Huis. Maar weinig Amerikanen hebben zo’n indrukwekkende staat van dienst, vindt Clinton. Oud-president Barack Obama zei in een reactie dat ‘Amerika een patriot en een nederige dienaar verloren heeft met George Herbert Walker Bush’. “Hoewel onze harten zwaar zijn vandaag, zijn ze ook vervuld van dank. Onze gedachten gaan uit naar de hele Bush familie vanavond – en naar iedereen die geïnspireerd is door het voorbeeld van George en Barbara.”

Volgens president Donald Trump heeft Bush ‘met zijn ontwapenende humor, zijn toewijding en zijn authenticiteit generaties Amerikanen geïnspireerd om zich in te zetten voor de publieke zaak’. “President Bush vond altijd een manier om de lat hoger te leggen.” De laatste leider van de Sovjet-Unie heeft de bijdrage geprezen die George H.W. Bush leverde aan het beëindigen van de Koude Oorlog. Michail Gorbatsjov zei dat de overleden Amerikaanse oud-president destijds een ‘ware partner’ was, bericht persbureau *Interfax*.

Bush en Gorbatsjov tekenden als leiders van hun landen onder meer een verdrag over de beperking van atoomwapens. Dat gebeurde nog voor de val van de Sovjet-Unie. Het communistische rijk viel begin jaren negentig uiteen, toen Bush de president was van de Verenigde Staten. Gorbatsjov (87) zegt met Bush te hebben samengewerkt in een ‘dramatische’ tijd. “Het resultaat was de beëindiging van de Koude Oorlog en de wapenwedloop”, aldus de voormalige Sovjetleider, die bekendstaat om zijn historische beleid van perestrojka (hervormingspolitiek) en glasnost (openheid).

Arrestaties bij ‘gele hesjes’ in Maastricht en Den Haag

MAASTRICHT/DEN HAAG — De politie heeft bij een protest van ‘gele hesjes’ in Maastricht een arrestatie verricht. De leider van de actie werd door agenten meegenomen in een busje. Ook nam de politie een camera in beslag van iemand die de arrestatie filmd. De politie in Den Haag sloot het Binnenhof af en sommeerde de demonstranten naar het Malieveld te gaan. Twee personen werden aangehouden.

Een groep van zo’n vijftig personen ging vanmiddag de straat op in de buurt van het stadion van voetbalclub MVV. Omdat de demonstratie niet was aangekondigd, was er ook veel politie bij aanwezig.

De actievoerders probeerden vanaf daar de A2 te bereiken met als doel de snelweg te blokkeren, maar werden tot drie keer toe door een politiekordon tegengehouden. Daarna ging de groep uiteen, waarbij de gele hesjes werden uitgedaan. De betogers gingen vervolgens op weg naar het Vrijthof in het centrum van Maastricht. Een aantal

deed daarbij het gele hesje weer aan.

Uiteindelijk trok het gezelschap naar het politiebureau om de vrijlating te eisen van de aangehouden man, en om de in beslag genomen camera terug te vragen. De politie weigerde dat, waarop de demonstratie werd beëindigd.

Binnenhof afgesloten

De politie in Den Haag heeft vandaag het Binnenhof afgesloten voor een demonstratie van ‘gele hesjes’. Ongeveer vijftig actievoerders hadden zich bij het gebouw van de Tweede Kamer verzameld.

‘Prins stuurde verdachte berichten rond moord’

RIYAD — De man die het team zou hebben aangestuurd dat journalist Jamal Khashoggi ombracht in Turkije, ontving rond de moord meerdere berichten van kroonprins Mohammed bin Salman. Dat bericht de krant *Wall Street Journal*, die zich baseert op informatie uit een geheim rapport van inlichtingendienst CIA.

De prins, de feitelijke leider van Saudi-Arabië, stuurde volgens het rapport zeker elf berichten naar zijn vertrouweling Saud al-Qahtani. Dat gebeurde in de uren rond de moord op Khashoggi. De kritische columnist voor de Washington Post is begin oktober gedood in het Saudische consulaat in Istanbul. Saud al-Qahtani stond naar verluidt in contact met de leider van het Saudische team in Istanbul. Het is onduidelijk wat voor berichten hij precies zou hebben ontvangen van de kroonprins. Er zou geen direct bewijs zijn dat prins Mohammed persoonlijk opdracht heeft gegeven Khashoggi te elimineren.

Duizenden Duitsers demonstren tegen kolen

BERLIJN — In aanloop naar de internationale klimaatop, die maandag begint in Polen, zijn duizenden Duitsers vandaag de straat opgegaan om te demonstren tegen het gebruik van kolen als energiebron. In Berlijn waren volgens de politie minstens 5000 betogers op de been. De milieuorganisaties die de demonstratie organiseren, noemen een veel hoger aantal van 16.000 deelnemers.

Ook in Keulen zijn duizenden mensen naar een demonstratie gekomen onder het motto ‘kolen stoppen, nu het milieu beschermen’. Een woordvoerder van Greenpeace zei dat de Duitse re-

gering ‘met lege handen naar de klimaatconferentie’ gaat.

De top wordt maandag officieel geopend in het Poolse Katowice. Leiders en we-

tenschappers uit vrijwel alle landen ter wereld doen eraan mee. Het doel is om het eens te worden over concrete maatregelen die de opwarming van de aarde moeten tegengaan, in navolging van het Akkoord van Parijs dat eind 2015 tot stand kwam. In Nederland voerde milieuorganisatie Greenpeace ook actie. In een groot aantal kerken werd vandaag de noodklok geluid om aandacht te vragen voor het milieu.

Explosie bij Rotterdams horecabedrijf

ROTTERDAM — Bij een café aan de Schiedamseseweg in Rotterdam-Delfshaven zijn vanochtend vroeg een of meerdere explosies geweest.

De voorgevel van het pand raakte zwaar beschadigd. Niemand raakte gewond, de omgeving is afgezet.

“Uit voorzorg zijn omwonenden korte tijd geëvacueerd. Inmiddels zijn ze terug naar hun huizen”, aldus een politiewoordvoerder. “De forensische opsporing en rechercheurs doen ter plaatse onderzoek. We willen weten of de explosie van binnen of van buiten kwam.” In het eerste geval kan bij-

voorbeeld een technische storing in de elektra de oorzaak zijn, anders moet volgens hem gedacht worden aan een of meer explosieven.

De politie praat met getuigen en hoopt ook aan de hand van camerabeelden te kunnen bepalen wat er precies is gebeurd.

Euro

Lager

AMSTERDAM — De Europese beurzen zijn gisteren overwegend lager gesloten. Altice Europe was in trek in Amsterdam na het afstoten van een belang.

De AEX-index op Beursplein 5 sloot 0,2 procent lager op 519,37 punten. De MidKap leverde 1 procent in tot 696,87 punten. De beurzen in Londen en Frankfurt verloren tot 0,9 procent, die in Parijs sloot vrijwel vlak. De beursgraadmeter in Milaan steeg 0,1 procent, ondanks tegenvallende Italiaanse economische groeicijfers.

Bij de hoofdfondsen op het Damrak was Altice Europe de grootste stijger met een winst van 15,6 procent. Het kabel- en telecomconcern verkoopt bijna de helft van glasvezel-dochter SFR FTTH voor 1,8 miljard euro aan Allianz, Axa en het Canadese pensioen-fonds Omers. In de MidKap was Aperam een van de laagvliegers met een min van 2,4 procent. Het roestvrijstaalconcern verloor een dag eerder al 2,5 procent vanwege een diepgaand onderzoek van de Europese Commissie naar de overname van het Duitse VDM door Aperam. Volgens Brussel is de concurrentie mogelijk in het geding.

Air France-KLM won 0,1 procent. Topman Ben Smith van de luchtvaartcombinatie wil volgens de krant *Le Figaro* stoppen met Air France-dochter Joon. De Canadees ziet volgens de Franse krant geen toekomst in het bedrijfsmodel van de budgetdochter, die vorig jaar zomer werd opgericht.

De euro was 1,1322 dollar waard, tegen 1,1383 dollar een dag eerder. Een vat Amerikaanse olie kostte 1 procent minder op 50,94 dollar. De prijs van Brentolie zakte 1,3 procent tot 58,71 dollar per vat.

Wall Street

Hoger

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn gisteren in de plus geëindigd. Daarmee werden de kleine minnen van eerder op de dag weggewerkt. Beleggers keken vooruit naar een ontmoeting tussen de Amerikaanse president Donald Trump en zijn Chinese ambtsgenoot Xi Jinping bij de G20-top in Buenos Aires.

In de Argentijnse hoofdstad ondertekende Trump ook een nieuw handelsakkoord met Canada en Mexico. Bij de bedrijven ging veel aandacht uit naar hoteluitbater Marriott, die gisteren werd getroffen door een groot datalek.

De leidende Dow-Jonesindex sloot 0,8 procent hoger op 25.538,46 punten. De brede S&P 500-index steeg ook 0,8 procent tot 2759,98 punten. Technologiebeurs Nasdaq kreeg er eveneens 0,8 procent bij en stond op 7330,54 punten.

Groot vraagteken is of de ontmoeting tussen Trump en Xi tot verbeterde relaties tussen de Verenigde Staten en China zal leiden. Trump twitterde eerder nog dat er 'nog een lange weg te gaan is' in de handelsoorlog met China, maar liet daarna weten dat er 'goede voortekenen zijn'.

HP Inc. presenteerde zijn jaar-cijfers. De computer- en printer-maker HP liet weten in zijn gebroken boekjaar de nettowinst meer dan verdubbeld te hebben dankzij een forse belastingmeevaller. De omzet steeg weliswaar, maar de kosten liepen bijna even hard op. Het aandeel HP Inc. dikte 0,6 procent aan.

Industrieel concern General Electric (GE) kreeg een flinke tik nadat twee analisten zorgen hadden geuit over de liquiditeit van het bedrijf. Het aandeel daalde 5,5 procent.

Dijsselbloem: EU kan Italië niet redden

HAMBURG — De Europese Unie moet duidelijk maken dat zij zich niet door de Italiaanse regering onder druk laat zetten. Dat zegt oud-minister van Financiën en voormalig voorzitter van de Eurogroep Jeroen Dijsselbloem tegen het Duitse tijdschrift *Der Spiegel*. Europa kan Italië namelijk niet redden als dat land failliet dreigt te gaan. “Anders dan in het verleden, zullen we jullie niet meer uit de problemen kopen.”

Dat betekent dat een bankroet van Italië mogelijk is. “De eurozone moet het signaal geven aan kopers van Italiaanse staatsleningen dat ze hun geld misschien

niet volledig terugkrijgen”, zegt Dijsselbloem. “Ze kunnen er gif op innemen dat de Italiaanse schulden kwijtgescholden worden.” De eurozone moet volgens hem dan

ook regels krijgen voor het bankroet van landen.

De Italiaanse staatsschuld nadert de 130 procent van het bruto binnenlands product. In de eurozone mag dat maar 60 procent zijn. De Italiaanse regering wil bovendien meer geld uitgeven dan zij heeft, wat leidt tot een fors begrotingstekort. De Europese Commissie heeft de Italiaanse begroting daarom herhaaldelijk afgewezen, maar Rome

heeft die nog niet voldoende aangepast.

De economische groei waar de Italiaanse regering op rekt, blijft bovendien uit waardoor de basis onder de begroting weg dreigt te vallen. Ook blijft de rente op staatsleningen door de aanhoudende onzekerheid hoog. Dat betekent dat Italië meer geld kwijt is om leningen terug te betalen en minder overhoudt voor het maken van beleid.

Trump ondertekent Nafta-ervanger

BUENOS AIRES — De Amerikaanse president Donald Trump heeft in Buenos Aires zijn handtekening gezet onder een nieuw handelsakkoord met buurlanden Canada en Mexico. Ook de Canadese premier Justin Trudeau en de Mexicaanse president Enrique Peña Nieto ondertekenden het akkoord dat de oude vrijhandelsovereenkomst Nafta moet vervangen.

Voordat het nieuwe verdrag in werking treedt, moet het nog door de parlementen van de Verenigde Staten, Canada en Mexico worden geratificeerd. Door de handtekeningen van Trump, Trudeau, Peña Nieto en hun handelsministers worden wel beschermingen tegen invoertarieven op bijvoorbeeld auto's van kracht.

Volgens Nancy Pelosi, de leider van de Democraten in het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, ontbreekt

Vlnr: de Mexicaanse president Enrique Peña Nieto, Donald Trump en de Candese premier Justin Trudeau.

het in het nieuwe verdrag aan handhavingsbeleid. Ook is er te weinig aandacht voor de bescherming van

arbeiders en het milieu. Pelosi wordt waarschijnlijk de nieuwe voorzitter in het Huis van Afgevaardigden

naar de Democraten het sinds de verkiezingen van eerder deze maand weer voor het zeggen hebben.

‘Tesla produceert duizend Model 3’s per dag’

PALO ALTO — Tesla heeft de barrière van duizend Model 3's per dag geslecht. Dat schrijft de Amerikaanse website *Electrek* op basis van een interne mail van topman Elon Musk van de maker van elektrische auto's.

Tesla wil nu eerst zorgen dat de productie stabiel op duizend stuks van zijn goedkoopste voertuig per dag kan komen te liggen, voordat de productie verder wordt opgevoerd. Ook wil het bedrijf de kosten per voertuig verder omlaag brengen. Die liggen

nu nog rond de 38.000 dollar, schat Musk in.

Tesla wil echter een instapversie van de Model 3 op de markt brengen die 35.000 dollar kost. Om dat rendabel te maken, moeten de kosten dus flink lager. Musk ver-

wacht dat dat binnen zes maanden lukt. In het derde kwartaal wist Tesla de productie van de Model 3 ver genoeg op te krikken om een winst in de boeken te kunnen zetten. Om die productie op te krikken, moesten Musk en zijn onderneming wel door een 'productiehel'. Onlangs gaf de topman toe dat Tesla eerder dit jaar slechts 'enkele weken' van een acuut geldtekort af was.

Amerikaans onderzoek naar datalek Marriott

NEW YORK — De New Yorkse openbaar aanklager heeft aangekondigd een onderzoek te beginnen naar het datalek bij hoteluitbater Marriott International. Gegevens van mogelijk een half miljard hotelbezoekers zijn op straat beland, kwam gisteren aan het licht.

“New Yorkers hebben er recht op te weten dat hun persoonlijke informatie beschermd wordt”, liet openbaar aanklaagster Barbara Underwood via Twitter weten. De hotelgigant zou hebben nagelaten de New Yorkse autoriteiten in te lichten over het datalek, en dat is

tegen de wet. Ook justitie in de staat Illinois onderzoekt de kwestie.

Tussen 2014 en september dit jaar zijn van ongeveer 327 miljoen gasten combinaties van bijvoorbeeld namen, geboortedata, telefoonnummers, e-mailadressen en paspoortnummers

Tony's Chocolonely wil bij multinational

AMSTERDAM — Chocoladefabrikant Tony's Chocolonely wil over enkele jaren onderdeel zijn van een grote, wereldwijd opererende chocoladeproducent. Directeur Henk Jan Beltman denkt dat het bedrijf zo meer kans heeft misstanden in de cacao-teelt aan te pakken, zegt hij in *Het Financieel Dagblad*.

Tony's Chocolonely is oorspronkelijk opgericht om illegale kinderarbeid in de cacao-pluk uit te bannen. Volgens Beltman werken ook bij de grote producenten mensen die de misstanden in de chocolademarkt willen aanpakken. Hij denkt dan 'aan grote clubs als Nestlé, Mars of Mondelez die Tony's internationaal kunnen uitrollen'. Ook zegt hij te twijfelen of hij nog de juiste persoon is om het bedrijf te leiden. “Het wordt steeds meer een takenpakket voor een manager.”

Bitcoin na herstel weer omlaag

NEW YORK — Na een week van herstel is de bitcoin vandaag toch weer hard onderuitgegaan. De koers zakte met 8 procent en daardoor kwam de virtuele munt uit op ongeveer 4000 dollar. Ook andere cryptocurrencies als XRP, ethereum, stellar en bitcoin cash verloren terrein. Eerder deze maand daalde de bitcoin ook al hard. In iets meer dan een week tijd ging de koers van 6400 dollar naar minder dan 3600 dollar afgelopen zondag. Dat was het laagste punt in meer dan een jaar tijd. De afgelopen dagen herstelde de bitcoin zich echter weer tot net boven de 4400 dollar.

HP verdubbelt winst door belastingmeevaller

PALO ALTO — Computer- en printer-maker HP heeft in zijn gebroken boekjaar 2018 de nettowinst meer dan verdubbeld. Dat was echter voor een groot deel te danken aan een belastingmeevaller.

De nettowinst van HP kwam uit op 5,3 miljard dollar tegen 2,5 miljard dollar een jaar eerder. De stijging kwam grotendeels door een belastingmeevaller van 2,3 miljard dollar, waar vorig jaar nog een last van 750 miljoen dollar werd genomen voor belastingen.

De omzet van de op een na grootste pc-maker ter wereld ging met 6,4 miljard dollar omhoog naar 58,5 miljard dollar. De kosten stegen echter bijna even hard. Die gingen met 5,9 miljard dollar omhoog tot 54,4 miljard dollar.

In het vierde kwartaal boekte HP wel 10 procent meer omzet uit de verkoop van pc's, maar de winstmarge daarop is laag. Topman Dion Weisler probeert dan ook de printer- en dienstendivisies belangrijker te laten worden, omdat daar wel winst te behalen valt.

Taco Bell vertrekt uit Nederland

EINDHOVEN — Fast-foodketen Taco Bell sluit per direct zijn Nederlandse vestigingen. Het bedrijf bevestigt dat na berichtgeving in het *Eindhovens Dagblad*, maar spreekt de hoop uit de drie restaurants snel weer te kunnen openen. De plotselinge sluiting is volgens Taco Bell ingegeven door een 'managementherstructurering' van de franchisenemer.

Taco Bell had in Nederland restaurants in Breda, Tilburg en Eindhoven, waarvan de eerste ruim anderhalf jaar geleden

openging. Het bedrijf had de ambitie uitgesproken om door te groeien naar vijftig restaurants door heel Nederland.

De beslissing om de restaurants te sluiten, lijkt recent te zijn genomen. De keten had nog diverse vacatures online staan en stuurde begin deze maand nog een tweet dat er een manager voor de vestiging in Eindhoven werd gezocht. Het van oorsprong Amerikaanse Taco Bell serveert Mexicaans eten. Het bedrijf heeft meer dan 7000 restaurants wereldwijd, waarvan ruim 400 buiten de VS.

Top Deutsche Bank doel van nieuwe invallen

FRANKFURT — De Duitse politie en justitie hebben opnieuw invallen gedaan bij Deutsche Bank in een witwasonderzoek. Daarbij zijn alle acht leden van de Raad van Bestuur op de korrel genomen. Hun kantoren werden doorzocht, lieten ingewijden aan persbureau *Bloomberg* weten.

Het onderzoek richt zich op zeker twee bankmedewerkers waarvan alleen de leeftijd bekend is. Een daarvan werkt op de afde-

ling die financiële criminaliteit moet opsporen, de andere werkt op de afdeling vermogensbeheer, zeggen de ingewijden. Daarnaast kunnen nog meer medewerkers als verdachten worden aangemerkt.

Deutsche Bank zou volgens documenten die bij de Panama Papers naar buiten kwamen cliënten hebben geholpen met het optuigen van dubieuze rekeningen in het buitenland. Daarmee zou de bank hebben bijgedragen aan witwassen.

NEW YORK				AMSTERDAM			
	PREV.				30-Nov		
DOW JONES	25338.84	-0.03%	AEX	520.70	0.08%		
S&P 500 INDEX	2737.76	0.21%	ARCELMITTAL	19.95	-0.50%		
NASDAQ	7273.08	0.28%	AEGION NV	4.90	-1.35%		
AMAZON.COM INC	1673.57	1.06%	KONINKLIJKE AHOL	22.71	0.91%		
APPLE INC	179.55	-0.76%	AKZO NOBEL	74.20	0.51%		
BAIDU INC-SP ADR	183.22	2.30%	ASML HOLDING NV	150.00	-0.82%		
BERKSHIRE HATH-B	217.70	0.32%	SHIRE (KONIN)	78.64	0.82%		
BOEING COITHE	342.58	-0.76%	HALL TRUST	138.20	-0.57%		
CTIGROUP INC	64.90	-0.23%	HEINEKEN NV	81.16	1.81%		
COCA-COLA CO	48.98	0.55%	ING GROEP NV	10.70	-0.98%		
COSTCO WHOLESALE	231.00	-0.23%	KPN (KONIN) NV	2.62	3.19%		
WALT DISNEY CO	116.61	-0.28%	KONINKLIJKE PHIL	33.46	1.69%		
3D SYSTEMS CORP	12.48	-1.19%	RANDSTAD NV	42.74	0.68%		
EBAY INC	29.52	0.39%	ROYAL DUTCH SHA	26.79	0.56%		
FACEBOOK INC-A	138.68	0.81%	TOMTOM	8.01	-0.92%		
GENERAL ELECTRIC	7.94	-6.11%	TOTAL SA	49.05	1.26%		
ALPHABET INC-A	1094.58	-0.18%	UNILEVER NV-CVA	49.06	0.18%		
HP INC	22.86	0.22%	W.P. STEWART HOL	460.22	-1.22%		
HOME DEPOT INC	175.66	1.05%					
INTEL CORP	47.70	1.84%					
JOHNSON&JOHNSON	145.85	-0.32%	SCOTIABANK FUNDS	29-Nov			
MICROSOFT CORP	110.19	0.00%	MONETARY MARKET	13.3017	0.00%		
PROCTER & GAMBLE	92.82	0.58%	US DOLLAR BOND	2.5736	-0.01%		
ROYAL DUTCH-ADR	60.60	0.07%	GLOBAL GROWTH	2.9141	-0.27%		
STARBUCKS CORP	66.88	0.20%	US GROWTH	16.0640	-0.38%		
TWITTER INC	31.30	0.02%	CANADIAN GROWTH	2.5336	0.32%		
WALMART INC	97.29	0.26%	FUNDS	29-Nov			
EXCHANGE TRADED FND			BGF CONT EUR FLEX	26.01	2.08%		
ALERIAN MLP - AMLP	9.64	-1.04%	BGF EMKT BOND	16.77	0.42%		
ISH GBL HY BD - GHY	47.52	-0.15%	BGF FIX INC GBL OP	13.84	0.00%		
ISH IBOXX HY BD - HYG	83.77	-0.16%	BGF GBL ALLOCATION	54.38	1.36%		
ISH SELECT DIV - DIVY	97.18	0.00%	BGF USD CORE BOND	16.11	0.12%		
ISH MSCI EMKT - EEM	41.12	-0.50%	BGF USD HI YIELD BND	31.98	0.22%		
ISH MSCI PAC - EPP	43.34	-0.99%	TEMPLETON GBL BND	25.26	0.28%		
ISH RUSSELL - INV	161.52	0.22%	TEMPLETON ASIAN SM	53.11	-0.16%		
ISH S&P 500 - SPY	163.79	0.31%	CURRENCIES	30-Nov			
ISH EUROPE - IEV	41.76	-0.67%	YENUSD	113.6300	0.05%		
INVESCO QQQ TRUS	168.15	0.24%	EURUSD	1.1363	-0.09%		
INVESCO DB COMMO	15.36	-0.43%	CANUSD	1.3317	0.32%		
SPDR S&P INT DIV-DVX	36.84	-0.43%	GBPIUSD	1.2753	-0.20%		
SPDR S&P MID 400	340.38	0.27%	COMMODITIES	30-Nov			
SPDR S&P 600 SMA	68.07	0.24%	OIL WTI	50.55	-1.75%		
VANGUARD REIT - VNQ	81.21	0.10%	GOLD	1218.80	-0.44%		
WSDOMTR JAP H EQ-DXJ	52.67	0.20%	SILVER	14.10	-1.46%		
			WHEAT	507.75	-0.73%		
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

MCB

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) z/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com, website: www.mcb-bank.com/pbis

Museum Arnhem neemt toevlucht in kerk

Foto: Shutterstock

Het wegens voorgenomen renovatie gesloten Museum Arnhem gaat in het voorjaar tijdelijk actuele kunst, design en mode presenteren in de Walburgskerk in het centrum van de Gelderse hoofdstad. “De Walburgskerk is uitermate geschikt als presentatieplek omdat het ruimtelijk, groot en licht is”, zegt directeur Saskia Bak. Een projectontwikkelaar wil van de kerk een cultuurhistorische trekpleister maken en er eveneens appartementen en kantoren realiseren. Maar nu verhuurt hij de ruimte voor twee jaar aan het museum. “We geven de Walburgskerk geen muse-

ale functie. Op het gebied van klimaatbeheersing en veiligheid voldoet het gebouw namelijk niet”, aldus Bak. Het is daarom lang niet geschikt voor alles uit haar collectie. Museum Arnhem is al een jaar dicht. De verbouwing kwam begin dit jaar op de lange baan toen er geen aannemer werd gevonden die de klus voor het beschikbare geld wilde klaren. De Arnhemse gemeenteraad beslist binnenkort wat de beste optie is voor het museum. Het beroemde bureau Benthem Crouwel Architecten ontwierp de uitbreiding en veranderingen van het museum.

Volgen via wifi mag alleen bij uitzondering

Mensen mogen niet zomaar digitaal worden gevolgd als ze door een winkelcentrum of een station lopen. Technieken als wifi-tracking zijn ‘een inbreuk op de privacy’, zei de Autoriteit Persoonsgegevens in Nederland gisteren. Zoiets mag alleen onder heel strenge voorwaarden, bijvoorbeeld wanneer het nodig is voor de veiligheid. Bij wifi-tracking wordt het signaal van de mobiele telefoon in de gaten gehouden, wanneer het toestel verbinding probeert te maken met een wifi-netwerk. Winkels kunnen zo bijvoorbeeld zien hoeveel mensen langslopen, hoeveel van hen naar binnen gaan, waar ze naar kijken en hoelang ze ergens blijven hangen. Dat is interessante informatie voor een ondernemer, maar de privacy van mensen is belangrijker. Volgen mag wel als ‘mensen die in het gebied lopen’ daar expliciet toestemming voor geven, maar dat is volgens

Foto: Shutterstock

de Autoriteit Persoonsgegevens ‘vooral nog niet uitvoerbaar’. De privacywaakhond had zich een paar jaar geleden al uitgelaten over wifi-tracking in de openbare ruimte, dus van mensen die op straat lopen. Maar er bleef een schemergebied bestaan van mensen in de ‘semi-openbare ruimte’, zoals op perrons en in winkelcentra. En daarover zegt de bestuursvoorzitter van de Autoriteit, Aleid Wolfsen: “Er zijn vrijwel geen redenen die het volgen van winkelend publiek of reizigers rechtmatig maakt.”

Farandula 7.1-prijs naar Kora Faneite

Foto: Edsel Sambo

Kunstenaar 7.1 (Giovanni Abath) heeft donderdag voor het eerst de Farandula 7.1-prijs uitgereikt. Met de prijs wil Abath uitgaansjournalisten, die zich inzetten om het niveau van de Curaçaose ‘farandula’ (uitgaansleven) te verhogen, in het zonnetje zetten. Sherwin ‘Kora’ Faneite is de ontvanger van de eerste Farandula 7.1-prijs die bestaat uit een beeld vervaardigd door Abath. Hij heeft de erkenning gekregen voor zijn verslaggeving in de Vigilante en op Radio Active, maar ook vanwege zijn steun aan nieuwe artiesten. Het is de bedoeling dat de Farandula 7.1-prijs jaarlijks zal worden uitgereikt in deze periode van het jaar. Op de foto Faneite en Abath.

Mensen

Doctor in de waterveiligheid

Kasper Lendering verdedigde op 26 november jongstleden met succes zijn proefschrift getiteld ‘Advancing methods for evaluating flood risk reduction measures’ aan de Technische Universiteit Delft. Kasper ontwikkelde in zijn proefschrift methoden om de betrouwbaarheid van innovatieve maatregelen tegen overstromingen te bepalen. Met zijn methoden kan de effectiviteit van maatregelen als mobiele waterkeringen, groene daken en early flood warning systemen bepaald worden.

Kasper concludeerde dat maatregelen gericht op het beperken van de omvang en schade van een overstroming (bijvoorbeeld groene daken en het verhogen van huizen) minder effectief zijn dan maatregelen gericht op het voorkomen van een overstroming (bijvoorbeeld dijken en dammen). Als dijken niet voldoende sterk zijn, kunnen mobiele waterkeringen gebruikt worden om deze tijdelijk te versterken. De methoden uit zijn proefschrift maken het mogelijk om heel verschillende maatregelen tegen overstromingen en extreem weer (bijvoorbeeld tropische cyclonen) onderling te vergelijken.

Kasper, zoon van Theo en Gerry Lendering, verhuisde na het behalen van zijn vwo-diploma aan het Peter Stuyvesant College in 2006 naar Nederland om Civiele Techniek aan de Technische Universiteit in Delft te studeren. Hij startte na het behalen van zijn Master in 2013 aan zijn promotieonderzoek, dat hij sinds 2015 combineerde met een baan als adviseur bij Horvat & Partners.

Zorgcentrum verstopt boezem Brigitte Bardot

Gezondheidscentrum Filmwijk in Almere heeft een portret van Brigitte Bardot gecensureerd. Aanleiding was geklaag van bezoekers over onder meer vrouwenvriendelijkheid. Zorggroep Almere bevestigt een bericht hierover van *Omroep Flevoland*. Kunstenaar Dana had de vroegere Franse seksbom afgebeeld met haar boezem in een ver opengeknoopte blouse, maar de borsten waren niet te zien. De zorggroep wilde alle partijen tegemoetkomen, zowel de klagers als de kunstenaar. Daarom blijft er een foto van het portret van Bardot in het zorgcentrum, maar is er een zwarte balk over de borstpartij geplakt en een tekst van kunstenaar Dana bijgevoegd. De zorggroep hoopt zo ook een discussie op gang te brengen. Dana is niet tevreden,

blijkt uit de tekst. Ze vindt het juist ‘vrouw-onterend’ dat lichaamsdelen moeten worden bedekt om anderen tegemoet te komen. Naakt in de kunst is volop in discussie. Museum No Hero in Delden haakt er deze winter op in met een speciale expositie. Directe aanleiding is het recente verwijderen van een schilderij met een blote borst in de rechtbank in het nabijgelegen Almelo, dat daar al jaren hing.

De kwestie leeft ook in het buitenland. Een museum in het Britse Manchester, de Manchester Art Gallery, haalde onlangs een schilderij van de muur waarop blote damesborsten te zien zijn: Hylas and the Nymphs, in 1896 vervaardigd door John William Waterhouse. De Art Gallery wilde volgens de Britse media ook een discussie op gang brengen.

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden? Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar : tlatorre@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

Delftse satelliet gelanceerd vanuit India

Een satelliet uit Delft is donderdag in een baan rond de aarde gebracht. De HiberOne moet ervoor zorgen dat apparaten verbonden zijn met internet. De haven van Rotterdam gebruikt de satelliet straks bijvoorbeeld om zeecontainers te volgen. Boskalis wil boeien op open zee ermee in de gaten houden en spoordienstverlener Ovinto is van plan treinwagons ermee te volgen. Op de containers, boeien en wagons zitten chips, die constant signalen naar de satelliet sturen. De HiberOne is 30 centimeter lang, 20 centimeter breed en 10 centimeter hoog. Hij zat in een Indiase raket, samen met nog dertig andere satellieten. De raket steeg op vanaf de ruimtebasis Sriharikota in het zuiden van India en bracht de satelliet naar zijn werkplek op 505 kilometer van de aarde. De HiberOne is gemaakt door

Foto: Shutterstock

het bedrijf Hiber uit Delft. Een dezer dagen moet een tweede satelliet van het bedrijf worden gelanceerd, de HiberTwo. Die vertrekt in een raket van SpaceX, het ruimtevaartbedrijf van zakenman Elon Musk. Die lancering gebeurt vanaf de Amerikaanse luchtmachtbasis Vandenberg in Californië. In de komende anderhalf jaar wil Hiber nog een stuk of twaalf satellieten laten lanceren, en uiteindelijk wil het bedrijf 48 sondes in een baan rond de aarde hebben.

Schotse beer moet voor jongen zorgen in Arnhem

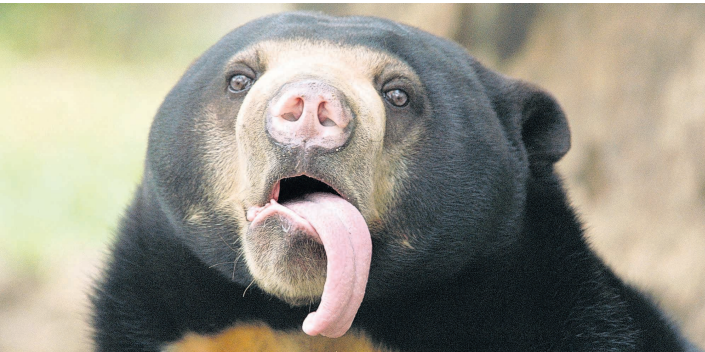

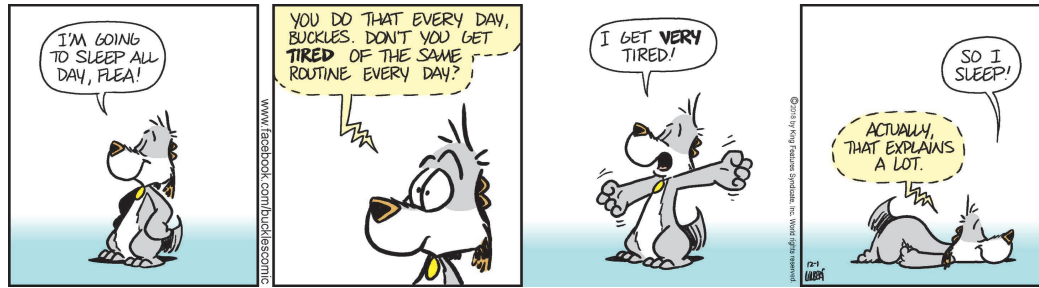
Foto: Shutterstock

Een Maleise beer uit de diertuin in het Schotse Edinburgh moet voor jongen zorgen bij de twee berinnen in Burgers' Zoo. De beer is gisteren gearriveerd in de Arnhemse diertuin. Het gaat volgens Burgers' niet goed met het Europese fokprogramma voor de zeldzame Maleise beren, ook wel bekend als honingberen. Er worden te weinig jongen geboren. Dat komt onder meer omdat er in Europese diertuinen maar 13 mannetjes leven op 26 vrouwtjes. De berinnen zijn ook nog eens allemaal vrij oud, wat een zwangerschap niet makkelijk maakt.

De twee Maleise berinnen in Arnhem zijn ook al achttien jaar. Uit onderzoek is gebleken dat één van de twee vrouwtjes bijna onvruchtbaar is, terwijl de ander maar 50 procent kans heeft op een succesvolle dracht. Arnhemse diervverzorgers hopen dat de Schotse beer de twee vrouwen prikkelt, zodat hun hormoonproductie beter op gang komt. Maleise beren leven in Zuidoost-Azië en zijn bedreigd. Hun leefgebied verdwijnt door het kappen van de bossen. Ook wordt er op de beren gejaagd, omdat hun galblaas een medicinale werking zou hebben, wat nooit bewezen is.

Buckles

By David Gilbert

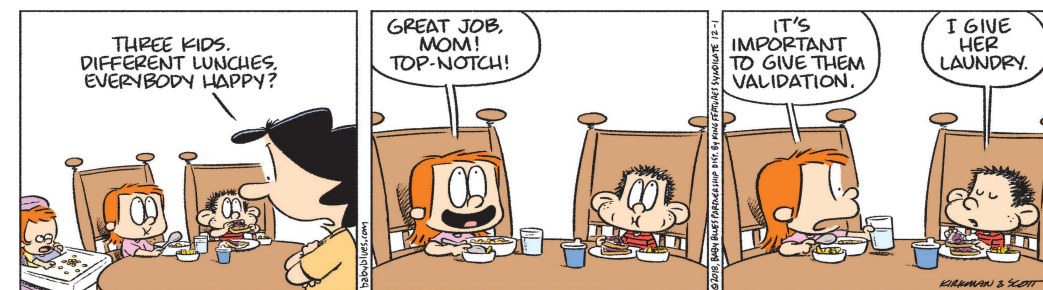
Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Visit our website AMIGOE.COM

KNVB mikt op grote evenementen

DUBLIN — De Nederlandse voetbalbond KNVB mikt de komende jaren op de organisatie van een aantal grote internationale evenementen in eigen land. Na het EK in 2020, waarbij in Nederland vier duels worden gespeeld, staan er minstens vier projecten op het verlanglijstje in Zeist.

“We gaan een bid indienen voor het EK Futsal 2022, we willen de finale van de Champions League mannen en vrouwen binnenhalen én we willen het WK voor vrouwen in 2027 gaan organiseren”, laat secretaris-generaal Gijs de Jong van de KNVB weten.

Het EK voor vrouwen vorig jaar in Nederland is de KNVB uitstekend bevallen. “Iedereen heeft gezien wat

de invloed kan zijn van een toernooi. Niet alleen door het sportieve aspect, maar ook vooral door de aanjagende functie voor meisjes om te gaan voetballen.”

De Jong fungeert bij het EK 2020 tevens als toerndirecteur van speelstad Amsterdam. In de Johan Cruijff ArenA zullen drie groepswedstrijden en één achtste finale worden gespeeld. Morgen is in Du-

blin de loting voor de EK-kwalificatie.

“Iedereen verlangt weer naar momenten zoals we eerder in Zwitserland, Duitsland en Portugal gehad hebben, waarbij je met z’n allen achter het team gaat staan”, zegt De Jong. “Het zou fantastisch zijn als we straks twee of drie groepswedstrijden in eigen land kunnen spelen.”

Als Oranje zich kwalificeert voor het EK, komt het in poule C. Die groepswedstrijden worden in Amsterdam en Boekarest gespeeld. Als Roemenië zich niet kwalificeert, speelt Nederland alle drie groepswedstrijden in eigen

land. Plaatsen zowel Nederland als Roemenië zich, dan zal de loting over een jaar uitwijzen of de ploeg van bondscoach Ronald Koeman twee of drie thuiswedstrijden krijgt. De achtste finale speelt Oranje sowieso niet in Nederland.

Tijdens het EK in 2020 worden onder meer fanpleinen in Amsterdam ingericht. “Maar de verwachting is dat die niet groot genoeg zijn”, betoogt De Jong. “Daarom willen we ook met andere gemeenten kijken hoe we daar iets kunnen organiseren. EURO2020 moet immers geen Amsterdams feestje worden, maar een feest voor heel Nederland.”

Schmidhofer wint afdaling Lake Louise

LAKE LOUISE — Skie-ster Nicole Schmidhofer heeft in het Canadese Lake Louise de wereldbekerwedstrijd op de afdaling op haar naam geschreven. De Oostenrijkse wereldkampioene op de Super G van 2017 was 0,15 seconden sneller dan de Zwitserse Michelle Gisin en boekte haar eerste wereldbekerzege.

De Duitse Kira Weidle werd op een halve seconde derde. Het was voor de 22-jarige Duitse haar eerste podium in de wereldbeker. De Amerikaanse Mikaela Shiffrin, normaal gesproken een specialiste op de slalom en

Nicole Schmidhofer

reuzenslalom, won de afdaling op de Canadese piste vorig jaar. Ze eindigde nu als negende. Haar landge-

note Lindsey Vonn had zich wegens een knieblessure afgemeld. Eerder op de dag liet ze weten haar carrière

enkele maanden te verlen- gen zodat ze in december 2019 mee kan doen in Lake Louise.

Bijlow wil achtervolging op PSV inzetten

ROTTERDAM — Het is een aparte gedachte voor doelman Justin Bijlow, dat zelfs fans van Ajax zullen juichen als ‘zijn’ Feyenoord morgen wint van PSV. In Amsterdam hopen ze vurig dat de aartsrivaal erin slaagt om de koploper van de Eredivisie het eerste puntenverlies van dit seizoen toe te brengen.

“Maar we doen het niet voor hen, we doen het voor onszelf”, zegt Bijlow, een ras-Feyenoorder op wiens linkerarm de skyline van Rotterdam is getatoeëerd. “Wij willen inlopen.” De landskampioen van 2017 staat in de schaduw van PSV en Ajax, die respectievelijk dertien en acht punten voorsprong hebben. Als de ploeg van trainer Giovanni van Bronckhorst nog een rol wil gaan spelen in de titelstrijd, is winst op PSV essentieel. Met de topper in De Kuip en de inhaalwedstrijd tegen VVV-Venlo voor de boeg, kan Feyenoord de achterstand in vijf dagen tijd verkleinen tot zeven punten.

“PSV is goed bezig, ze winnen vrijwel iedere week heel over-

tugend”, aldus Bijlow. “Maar geen enkele ploeg ter wereld is onverslaanbaar. Ook dat geweldige FC Barcelona uit 2011 en 2012 verloor wel eens. PSV heeft goede spelers, maar die hebben wij ook. We willen hun zegereeks stoppen in De Kuip. We zullen daarvoor wel top moeten zijn. Niet 20 minuten, zoals vorige week tegen FC Groningen, maar 90 minuten.”

Wisselvallig, zo valt het seizoen van Feyenoord vooralsnog het beste te typeren. Dat geldt ook voor het eerste jaar van de twintigjarige Bijlow als nummer 1 onder de lat. “Het gaat met pieken en dalen. Mijn piekmoment was voor de Johan Cruijff Schaal tegen PSV,

toen ik twee penalty’s stopte. Daarna had ik af en toe een dingetje dat eruit moet. Tegen Jong Schotland en Ajax maakte ik twee grote fouten. Dan merk je dat je als jonge keeper onder een vergrootglas ligt. Na Ajax kreeg ik van alles over me heen. Daar heb ik één nacht van wakker gelegen, daarna ging mijn focus op de volgende wedstrijd. Het enige antwoord dat je kan geven, is laten zien wat je wel kan.” De Rotterdammer, international van Jong Oranje, weet dat keepen een ‘ervaringsvak’ is. “Ik had voor dit seizoen al verwacht dat het met vallen en opstaan zou gaan. Natuurlijk hoop je van niet, maar bij jonge spelers zie je dat vaak. Ik moest best een beetje wennen aan het voetbal bij de ‘grote’ jongens. Bij een schot rennen ze op je af, bij hoge ballen springen ze tegen je aan. Dat gebeurde bij de jeugd bijna niet. Kijk, een spits kan

twintig kansen missen en dan toch nog de held worden. Wij als keepers zijn bij één foutje gelijk ‘de sjaak’. Ik ben daar intussen wat rustiger onder geworden en haal de laatste tijd een goed niveau.”

Wilder 20 kilo lichter dan Fury

Tyson Fury poseert tijdens de weight-in in Los Angeles.

LOS ANGELES — De officiële weging voor het wereldtitelgevecht tussen de Amerikaanse titelhouder Deontay Wilder en zijn Britse uitdager Tyson Fury is zonder incidenten verlopen. Beide bokkers hielden zich rustig bij de traditionele ceremonie in Los Angeles. Twee dagen eerder ging het tijdens een chaotische perspresentatie nog bijna fout tussen de twee zwaargewichten. Omstanders konden nog net voorkomen dat de twee vechtersbazen vroegtijdig met elkaar op de vuist gingen.

Fury (30) bracht 116 kilo op de schaal, Wilder (33) bleek liefst 20 kilogram lichter. “Het is ongetwijfeld het be-

James leidt LA Lakers langs Mavericks

LeBron James

LOS ANGELES — In de Amerikaanse basketbalcompetitie NBA heeft Los Angeles Lakers voor de tweede keer in twee dagen gewonnen. De ploeg uit Californië was voor eigen publiek met 114-103 te sterk voor Dallas Mavericks. Ster-speler LeBron James had met 28 punten een groot aandeel in de overwinning. De Lakers

versloegen een dag eerder Indiana Pacers. Voor de Mavericks was het in Los Angeles de eerste nederlaag na drie overwinningen op rij.

Houston Rockets maakte bij San Antonio Spurs op overtuigende wijze een einde aan een reeks van vier nederlagen: 105-136. Clint Capela blonk uit

bij de bezoekers met 27 punten en 12 rebounds. Bij de Rockets maakte Chris Paul zijn rentree na een korte absentie wegens een hamstringblessure. Voor de Spurs was het de tweede zware nederlaag op rij. Twee dagen eerder ging de ploeg uit Texas bij Minnesota Timberwolves ook al hard onderuit: 128-89.

IOC maakt werk van mensenrechten

TOKIO — Het Internationaal Olympisch Comité (IOC) zal geen Olympische Spelen meer toewijzen aan een land waar de mensenrechten onder druk staan. Daar zal een speciale commissie nauwlettend op gaan toezien. Het nieuwe comité krijgt prins Zeid Ra’ad Al Hussein uit Jordanië als voorzitter. Hij is voormalig Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties. In maart 2019 worden tijdens een IOC-bestuursvergadering de andere commissieleden bekendgemaakt.

“Toekomstige gastlanden van de Olympische Spelen zullen zich aan strikte regels moeten houden op het gebied van mensenrechten”, verzekerde IOC-voorzitter Thomas Bach

IOC-voorzitter Thomas Bach tijdens de persconferentie in Tokio.

in Tokio. Amnesty International heeft bij het IOC meer dan eens aangedrongen op duidelijke afspraken over mensenrechten bij de toewijzing van Olympische Spelen aan een land. Ook Nederlandse politici hebben daar

in het verleden herhaaldelijk om gevraagd. Vooral rond de Zomerspelen van Peking 2008 en de Winterspelen van Sotsji 2014 werd het IOC geconfronteerd met problematiek over de mensenrechtensituatie in China en Rusland.

Excelsior geeft 3-0 voorsprong uit handen

ROTTERDAM — Excelsior heeft tegen FC Utrecht een grote voorsprong uit handen gegeven. Het spectaculaire duel in Rotterdam eindigde in 3-3, nadat de thuisploeg met 3-0 de rust was ingegaan.

Hoewel de eerste kans voor de bezoekers was, stond het na acht minuten 2-0 voor Excelsior. Elías Már Ómarsson schoot een rebound binnen en aanvoerder Ryan Koolwijk zette zijn ploeg met een bekeken schot op 2-0. Scheidsrechter Richard Martens wees na een licht duwtje van Mark van der Maarel aan Jeffrey Fortes naar de stip, waarop Luigi Bruins de strafschop be-

nutte. Na de rust herstelde de ploeg van coach Dick Advocaat in tien minuten tijd de verhoudingen. Gy-rano Kerk schoot in de 55e minuut hard de 3-1 langs doelman Sonny Stevens.

Invaller Nick Venema maakte zijn naam waar door opnieuw in korte tijd te scoren: 3-2. Nadat door tussenkomst van de VAR een overtreding van Excelsior alsnog binnen het strafschopgebied was be-

oordeeld, maakte Simon Gustafson vanaf elf meter de 3-3.

FC Utrecht had onder Advocaat de goede vorm te pakken met zestien punten uit acht duels. Tegen Excelsior wist de club pas na rust, met het inbrengen van Venema, druk te zetten.

Excelsior was na het wegvallen van Koolwijk en Lorenzo Bur-net kwetsbaar en liet Utrecht terugkomen. Utrecht-verdediger Sean Klaiber moest in de slotfase met een tweede gele kaart van het veld.